

Taxa postala
pláttá in nasa
No. 244716/928.

Szerkesztő
és kiadó
fal
Bart

18. Telefon: 18-66. Előfiz.
Havonta 116, negyedévi
évre 600, egészévre 1200
Cikkek: Havonta 2, ne
félre 12, egészévre 20
Hirdetések díjazás szerinti. Az
„UJ KELET” a transzilvánai és
szociális zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeitnek utánuomását csak a
törvény megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Pöszar-
Készítő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admin-
istrator, delegat si grant respon-
bil-Petönd. Igazgató: Schwartz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas
S.A.E.de Editura. Registrul publico-
tionilor periodice No. 43. Dos. 988-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Ara 5 lej

Szerda, október 19.
1938—5699. Tisri 24.
XXI. évfolyam, 233. szám.

Imrédy lemond - Darányi lesz az új miniszterelnök?

Pozsonyban folytatják a csehszlovák-magyar közvetlen tárgyalásokat. Németországban megkezdődött a mozgósított tartalékosok leszerelése

Budapest, október 18. A Havas ügynökség tudósítója kiemeli jelentésében, hogy a magyar sajtó nem méltatta figyelemre és nem közölte a Frankfurter Zeitung jelentését, amely szerint Imrédy közelebről lemond a miniszterelnökségről és helyét ismét Darányi Kálmán foglalja el. Darányinak a német nemzeti szocialista körökhöz való bizalmas kapcsolatai közismertek. Az Imrédy-Darányi kérdés mögött nyilvánvalóan a magyar-kérdés mögött láppangó olasz-német surlódások húzódnak meg.

Imrédy miniszterelnök egyébként ma a következő nyilatkozatot adta az M. T. I.-nak a csehszlovák-kérdés jelenlegi állásáról:

— A komáromi tárgyalások megszakadása után első gondunk az volt, hogy rendkívül kiküldötteink utján ismertessük nézetünket a német és olasz nagyhatalmakkal, amelyek résztvettek a müncheni tanácskozásokban és amelyek baráti viszonyban állnak velünk. Magyarország ezen eljárása nyomán élénk diplomáciai tevékenység folyik a külügyminisztériumok között abból a célból, hogy a lehető leghamarabb végleges döntésnek a területi átcsatolás kérdésében.

— A magyar közvélemény érthető türelmetlenséggel várja ezen tevékenység eredményét és a magyar kormány minden lehető megtett a megoldás siettetése érdekében. A leghatározottabban szembe szállunk minden halogatási szándékkal, amennyiben elmúlt a hiábavaló ígéretések és taktikai mesterkedések ideje. Az önrendelkezési jog megilleti az összes határon túli nemzetiségeket.

— A harmadik nagy barátot, az új és erős lengyel államot ugyancsak azonnal tájékoztattuk az új helyzetről. A lengyel nagyhatalom minden sikere, erősödése, összes rétegeinkben egyhangú melegevést vált ki, mivel meg vagyunk győződve, hogy a történelem tanulságainak megfelelően, a két nemzetnek együtt kell haladnia az érdekközösség és barátság útján.

Az olasz álláspont

A Havas jelentése szerint az olasz kormány azt tanácsolta a magyar kormánynak, hogy a kárpátaljai kérdést népszavazással oldják meg és ez az indítványa állítólag a német hirodalomban is helyesléssel találkozna. Római diplomáciai körökben az a vélemény, hogy az összes Magyarország és Csehszlovákia közötti függő kérdések kielégítő módon szabályozhatók a Prága és Budapest között közvetlen tárgyalások után.

Az olasz fővárosban megerősítik a hírt, hogy a római cseh ügyvivő felkereste Ciano külügyminisztert és közölte, hogy a cseh kormány hajlandó újabb tárgyalásokat kezdeni Magyarországgal. Hasonló lépést tett a berlini cseh követ Ribbentrop német külügyminiszternél is.

Durcsánszky szlovák belügyminiszter kijelentette a Havas ügynökség pozsonyi munkatársának, hogy a csehszlovák kormány, mielőtt az ügy a nagyhatalmak elé kerülne, megkísérli a magyarokkal való közvetlen tárgyalások újrafelvételét. Nincs kizárva, hogy egy harmadik állam közvetítését fogják kérni.

London, október 18. Hivatalos körökben tegnap kezdték tanulmányozni a komáro-

mi tárgyalások megszakítása révén beállott helyzetet. Attanulmányozzák a magyar és csehszlovák javaslatokat is. Az angol kormánynak az az álláspontja, hogy a kérdést a müncheni megegyezések szellemében békés uton kell megoldani. A végleges döntés előtt Halifax külügyminiszter meg fogja hallgatni a Runciman-bizottság véleményét, továbbá a londoni magyar és cseh követek véleményét. Remélik, hogy az újabb prágai javaslatok megfelelő alapot nyújtanak a megoldásra.

Prága, október 18. A „Szlovák” című lap, a szlovákiai kormánypárt hivatalosa közli, hogy amennyiben ismét felveszik a magyar-csehszlovák tárgyalásokat, úgy ezeket nem Komáromban, hanem Pozsonyban tartják meg.

Lefényképezik a német-cseh határt

Prága, október 18. A prágai német lapok szerint a német és csehszlovák kor-

A németek lemondanak szlovákiai igényeikről

Prága, október 18. (Rador). A Prager Abendzeitung pozsonyi tudósítójának jelentése alapján azt írja, hogy Karmasin szlovákiai német államtitkár, a szlovákiai német párt vezetője kiáltványt intézett a német lakossághoz, bejelentve ebben, hogy a német birodalom lemondott a Pozsonyra és a szlovákiai német szigetekre vonatkozó minden igényéről.

November elején megy Rómába az új francia nagykövet

Párizs, október 18. Rador). Bonnet külügyminiszter és a lengyel nagykövet tegnap a kárpátaljai magyar igényekről tárgyaltak. A kínai nagykövettel a francia külügyminiszter a délkínai japán hadműveletek által teremtett helyzetet vitatta meg.

Róma, október 18. A Stefani jelentés szerint a fasiszta kormány közölte Párizsban, hogy elfogadja Francois Poncet követi jelölését és így az ő római nagyköveti kikiáltása most már bizonyossá vált.

A mai reggeli francia lapok közlik, hogy Francois Poncet római nagyköveti volánszint leg november elején fog megjelenni új állomáshelyén.

Németország és az angol fegyverkezések

London, október 18. A Manchester Guardian diplomáciai szerkesztője szerint azok a hírek, amelyek szerint Németország a légi fegyverkezések korlátozására tett volna ajánlatot Angliának, minden alapot nélkülöznek. A hírek német eredetűek voltak és céljuk a tapogatózás volt az angol közvéleményben. A Manchester Guardian megállapítja, hogy Németország nem akar belemenni a paritásba légi téren és csak 100:35, vagy legfeljebb 100:50 arányban járulna hozzá Anglia légi haderejének növeléséhez. Az angol repülőgépgyártás ezért a legnagyobb erővel folyik. Rövidesen újabb óriásméretű és igen jóminőségű csehszlovákiai repülőgépek és propeller-vásárlásokat fog eszközölni a kormány. A Franciaország és Anglia által rövidesen ki-fejtendő erőfeszítések nyomán hamarosan el fog tűnni az aránytalanság a német légi haderőkkel szemben. Illetékes körök szerint ha Anglia nem megy bele az állandó inferioritásba légi téren, a németek felmondják az angol-német tengerészeti egyezményt és ebben az esetben megindul a hajógyártási verseny. Ez egyébként szorosan összefüggne a gyarmati kérdéssel.

Németország túl gyorsnak tartja a cseh politika fordulatát

Berlin, október 18. Az Esti Ujság berlini híradás alapján úgy értesül, hogy általános

mányok között megegyezés jött létre ez-iránt, hogy október 18. és 27-ike között német repülőgépek lefényképezik a Csehszlovákia és Németország közötti jelenlegi demarkációs vonalat, úgy, ahogyan azt a nagykövetek értekezletén megvonták. A magasból felvett fényképeket dokumentumként használják fel az új csehszlovák-német határok végleges megvonásához. A fényképezést végző repülőgépek különleges jelt fognak viselni és három kilométernél mélyebben nem hatolhatnak be csehszlovák területre. A berlini csehszlovák követség másolatokat kap az összes fényképekről.

Leszerelik a német tartalékosokat

Berlin, október 18. Ma megkezdődött a többny száz ezer tartalékos katona leszerelése, akiket a legutóbbi nemzetközi válság alkalmával mozgósítottak.

Csehszlovákia új ajánlatot tesz Magyarországnak

London, október 18. A Reuter értesítése szerint a cseh kormány 48 óra belül újabb ajánlatot terjeszt elő a magyar ügyben. Al-ítólag az új ajánlat magában foglalja Érsekújvárt, Losoncot és Lévát.

Ki lesz az új cseh köztársasági elnök?

Prága, október 18. A koalíciós cseh pártok kedden gyűlést tartottak. A gyűlés résztvevői annak a kívánságuknak adtak kifejezést, hogy az új köztársasági elnök ne politikus legyen. Komoly jelöltként emlegetik Preisz Jaroszlavot, a Zsivnoszcenszkaja Banka jelenlegi elnökét.

Nem lesz változás a cseh külpolitika irányvonalában

Prága, október 18. A Narodni Listi című lap cáfolja mindazokat a híreket, amelyek a csehszlovák kormány külpolitikai irányának megváltoztatásáról és a jelenlegi kormány sorsáról terjedtek el. A jelenlegi kormány helyén marad az új köztársasági elnök megválasztásáig, aminek megtörténte után új kormány alakul politikusközből és szakértők-ből. Ami a köztársasági elnökválasztást illeti, megegyezés jött létre abban az irányban, hogy a választást a jelenlegi parlament fogja eszközölni. A Csehszke Szlovo szerint, mielőtt megegyezés jön létre egy jelölt irányában, összehívják a kamarát és a szenátust, mint nemzetgyűlést. A lap szerint ez az összehívás nem fog sokáig várni magára.

Békegyűlés Londonban

London, október 18. A nemzetközi békésért küzdő szövetség nagy békegyűlést rendezett Londonban. Lord Sankey beszédében rámutatott a müncheni egyezmény súlyos árára és újabb békekonferencia összehívását javasolta Hágában. Ezután Eden beszélt. A volt külügyminiszter hangsúlyozta, hogy fenyegetések árnyékában nem tartható fenn a béke, hanem csak a jog és az igazság uralma alatt.

VILAG TUKRÉ

A német nép és a háború

Alábbi cikket a Párizsban megjelent „Deutsches Volksecho” című német hetilapból vettük ki.

Hitler emlékeztetés beszédét Csehszlovákia ellen a német birodalom lakossága vegyes érzelmekekkel fogadta. Általában az volt a közvélemény, hogy Hitler mégis háborút akar. A katonai intézkedések, amik a lakosságot érintették, vagy amiknek közvetlen nézői voltak, a behívások és rekvirálások fokozták a nyugtalanságot s a háborús félelmet, amely napról napra erősödött. A lakosság gondja kifejeződött ebben a szívet szorongató kérdésben: „Hová fog mindez vezetni?”, vagy: „Mi lesz velünk?” Tömegjelenség volt ez, amely aól egyetlen népréteg sem tudta kivonni magát. Olyan volt ez a félelem, amely a csehszlovákiai eseményekkel állandóan növekedett. Mindenki azt hitte, hogy Hitler bármelyik órában kiadhatja a támadásra szóló parancsot és ebben az esetben Franciaország, Anglia és Oroszország azonnal beavatkoznak a háborúba.

Ebben a helyzetben jött a jelentés, hogy Chamberlain Berchtsgadenbe látogat el. Ezt egy főszebadió lélegzetvételletté tették Németországban tudomásul. Azt hitték, hogy ezzel elhárult a háborús veszedelem, de a békében csak félig hittek. Amikor megtudták, hogy Prágára rákényszerítették a német kormány követeléseit, az antisziaszták föl voltak háborodva a „demokráciák gyáva árulása” miatt. A polgárság és a munkások körében pedig a hangulat e szavakban fejeződött ki: „Hitler megcsinálja háború nélkül is!”

Am ez a náciának kedvező hangulat mindössze két-három napig tartott. A Hodzsa-kormány visszalépése és a kormány újjaalakítása ismét megváltoztatta az eddigi hangulatot. A cseh nép határozott magatartása mély benyomást keltett a német népbén. Chamberlainnak Hitlerrel való második tárgyalása előtt mély depresszió és félelem uralkodott a kitörhető háború miatt. A csehek elvégre szívós nép, amely ha kell tud háboruszkodni. Nem valószínű, hogy békében elintézhető lesz ez az ügy — ez volt az általános vélemény.

Ekkor jött Chamberlain második látogatása. A tárgyalások menetéről nem sok hivatalos közlemény látott napvilágot. Egyszerre csak bombaként jött a hír, hogy Csehszlovákia mozgósít. Aztán megint: Anglia elutasította a követeléseket. Chamberlain már csak írásban érintkezett Hitlerrel. A lapokat elkapkodták, különösen a külföldi újságokat. A hangulat rendkívül ideges volt, minden rendőri motorbicikli, amely az utcákon végigszáguldott, már idegességet okozott a lakosságban. Semmiféle hurrá-patriotizmust nem lehetett érezni. A német rádió borzalmakat jelentett a szudetavidékekről, de ezeket a nyilvános helyiségekben, kórházakban, vendéglőkben és korcsmákban fagyos nyugalommal és meglepő mozdulatlansággal fogadták. Senki nem örült, senki nem kritizált. Annnyit azonban meg lehetett állapítani, hogy nem volt lélek, amely elhítte volna ezeket a túlzásokat. Ez volt a legfeltűnőbb jelensége annak, hogy a német nép nem akarja a háborút. Már nem hittek Hitlernek és bizalmatlanok voltak Göbbels iránt.

Milyen más volt 1914. júliusának végén a hangulat! Akkor tömegesen jelentkeztek önként a háborúba, ma senki nem tette ezt. A kispolgárok természetesen és számos fiatalember, különösen az alsó- és középtisztviselői körből, akik még mindig csodálják Hitlert, olykor-olykor hangoskodtak a háború mellett. Am mielőtt a háború ténye komollyá vált, már ők is elhallgattak.

Azokban a napokban még ilyesmiket lehetett hallani:

„Mi közünk nekünk a szudetanémetekhez? Elvégre ezek fajlag és néprajzi szempontból annyira kevert ága a németékné, hogy már nem is nevezhetők árjaknak”. „Russisch

mindenwertig" — fajlag alsóbbrendűk — mondották.

Nagy az Olaszország elleni bizalmatlanság Németországban. Senki nem hiszi továbbá, hogy Japán Németországnak fegyvereket fog szállítani. Általában tudják azt, hogy a német hadsereg erős, de azt is tudják, hogy a szomszéd államok lázasan fegyverkeznek, kitűnő és teljesen modern fegyverek vannak és a demokráta államoknak elsősorban több fegyvertük van, mint Németországnak. Göring a birodalmi gyűlésen beszédet tartott, amelyen nagyon bátorította a német népet. Ezen csak nevettek az emberek. Nagy szűkség van — mondották — a bátorításra és ez nem jelenti a kormány teljes biztonságát.

Tiszti körökből a következő helyzetjelentést lehet írni: Németország a háború kitörésére 1917-ig teljesen intakt volt, ami a nyersanyagot, az élelmiszert és a néphangulatot illeti. Vajon napjainkra lehet-e ugyanezt állítani?

Egy tüzérségi kapitány mondotta, hogy örület lenne ma háborút indítani, amikor egy hosszú háború tüzérségi kellei, a nehéz ágyúk, ugyszólván hiányoznak a hadsereg gépezetéből. Vannak ugyan nehéz tankok és ágyúk is, de csak annyi, amely elegendő lett volna a Csehszlovákia elleni felvonulásra. Hatalmasabb ellenfelekkel szemben már nem tudnák felvenni a háborút. Voltak tisztiek, akik nyilvánosan mondták, hogy senkinek sem érdeke a Hitler-boncolt miatt feloldozni életét. Mindenki meg volt győződve arról, hogy az SS emberek a háború idején bent az országban „nékilözhetetlenek” tettek volna magukat, ami a tiszti körökben feltétlenül nagy gyűlölködést okozott volna. Különböző máris az első napokban mutatkozott ez a kelemetlen ellentét.

A felszerelésben is jelentős hiányok mutatkoznak. Vannak zászlóaljok, amelyek még mindig nincsenek ellátva megfelelő számú páncélsíakkal. A behívandó tartalékosoknak sem tudták volna kielégítő uniformist és felszerelést adni.

A náci elleni hangulat nagyon széles körökben terjed. A gyárakban, ahol helyenként még megmaradt a régi munkásnóma, a fészült időkben ilyeneket mondtak az exponált náciaknak: „No, most aztán rajtatok a sor! Amit olyan nagy szájjal követeltetek, a háborút, megcsinálhatjátok! Kóstoljátok csak bele. Majd ki fogtok menni a lövészárkba, ott aztán meglátjátok, mi a háború! Megehe-titek, amit aprítottatok. Mi már megcsinál-tuk egyszer, de többször nem kívánjuk. Nem is megütnék!”

Igy támadták és figyelmeztették a náciakat, hogy csak ők menjenek, de a nép nem fog velük tartani. Nem egy munkás mondot-ta, hogy inkább főbelövi magát, sem hogy végigcsinálja azt, amit husz évvel ezelőtt.

De a magasabb állami tisztviselők között is nagy volt a háború-ellenes hangulat. Ezek tudták legjobban, hogy Németország nincs abban a helyzetben, hogy végigharcoljon egy hosszabb háborút. Nem egy főtisztviselő je-lentette ki nyíltan, hogy a birodalom öngyilk-ságba rohan, amikor megüzeni a háborút.

Ami Göring mondott a nagy nyersanyag, érc, petróleum és élelmiszerkészletről, azt általában blöffnek minősítették. Mindenki tudja Németországban, hogy a délnémet vi-déken ezidén a rossz időjárás következtében nagyon rossz volt a termés. A délnémet pa-raszterek még külön is haragszanak a rend-szerre, mert nyakra-főre behívták a férfiakat és a mezői munkát úgy, ahogy, asszo-nyok és gyermekek végezték el.

Most, hogy a háború veszedelem elmutt, az emberek még mindig nem bíznak a bé-ke tartósságában. Sokan azt mondják, hogy ez a béke nem Németország javát szolgálja, hanem csak Hitlerét és azokat, akik belőle és rendszeréből élnek. A háború eltolódott, de a veszedelem még nem szűnt meg. Hogy mennyire nem bíznak Németországban a bé-ke tartósságában, arra legjellemzőbb az a körülmény, hogy azok a náciak, akik az iz-galmas napokon kivették betétjelket, még mindig nem helyezték vissza a bankokba.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. B. Sebis. (Júd. Arad.) Dr Fischer Ti-vadar címe: Cluj, Piața Unirii No 20.

Az ujonnan átrendezett üzletünkben dúsz választék órákban, briliáns-gyémánt, arany- és ezüstművekben.

Nagy árcsökkentés

aranyfogakat, tört ékszerket napi áron veszünk. ORLOW óra- és ékszerüzlet. Főpostával szemben.

Öfelsége II. Károly király, a strájer-erények példaképe

Megkapó képek a trájer-mozgalom történetéből

Bucuresti, október 18. Theofil Sidorovi őrnagy, volt királyi adjutáns, a Strájer-mozgalom parancsnoka az alábbi szí-nes, megkapó cikkben néhány ismeretlen adattal világítja meg, hogy milyen kima-gasló szerepet vitt és visz Károly király Öfelsége az országör-mozgalom megszer-vezésében és életében. A jellemzősége, a jóság és gyöngédség, az igazságosság, a nép határtalan szeretete, a gyermek iránti szeretet az élet diszciplínái iránti tisztelet megannyi drágakövek az Uralko-dó fejét ékesítő koronában. Ezek a kva-litások hatják át ezt a páratlan ifjusági mozgalmat, amely egy lélekben és test-ben megújított nemzedéket készít elő a Főparancsnok szerető gondoskodása irá-nyát.

Mozáikok a strájer-mozgalom történetéből

— Breazan történt, 1937 szeptember 13-án reggel — írja cikkében Sidorovici őrnagy. — Öfelsége Károly király inspek-ciót tart a strájer-parancsnokok első szé-riája fölött, hogy személyesen győződjék meg az új országör-program gyakorlati alkalmazásáról. Praha megyéből 60 ta-nítót és tanítónőt választottak ki és 150 gyermekeket összpontosítottak, akikkel az új nevelési metódusokat próbálják ki. Történelmi nap ez a mozgalom fejlődésé-ben. A forrón tűző nap folytán azt hihet-tük, hogy az uralkodó látogatása arra fog szorítkozni, hogy szemlét tart és tanács-kozik az intézmény vezetőivel. Öfelsége azonban nem azért jött, hogy szimbólikus ragyogással övezzé a mozgalmat, hanem, hogy a problémát elmélyítve megtalálja a legmegfelelőbb keretet az ifjuság fejlődé-se számára.

A vezetők összesírtették a programot, hogy két óra alatt minden lepergjen. Az uralkodó azonban az egész programot kö-vetei és személyesen ellenőrizi az egész programponctok végrehajtását. A 60 tanító kis csoportokra osztotta a kiképzett stá-jereket. Az uralkodó minden csoportot fel-

keres, megjegyzéseket tesz, tanácsol, fel-világosít, beszélget a parancsnokokkal és a kis strájerekkel. Arcán a lelki meglege-dés mosolya. A program egyre inkább magával ragadja. A kormány tagjai szer-melátható csodálattal szemlélték az ifju-ság felvonulását.

A király a predeali parancsnok-képző tanfolyamon

A predeali parancsnokképző tanfolyam már egy év óta működött, midőn Öfelsége bejelentette magas látogatását. Tanárnok és tanítónok ezrei kaptak itt kiképzést az új szemlemben. Kora hajnaltól kezdve las-su és unalmas eső indult meg, amely egész napon esett. Mindannyian azt hit-tük, hogy az idő miatt elmarad a királyi látogatás és vártuk a telefonjelentést. A parancsnokok a nagyteremben össze-gyűlve, szomorúan és esdeklően kémlték az eget. Egyszerre trombitaharsogás veri fel a Rásncava csendjét, jelezve a király megérkezését, aki mosolyogva fogadja a parancsnoknő jelentését. Az eső még job-ban megered.

— Zavarja Önöket? — kérdi az Ural-kodó.

— Nem. Nem! — válaszolják boldogan a parancsnoknők.

És a király, akit Hohenzollern herceg is elkísért, egész napon át figyelte a sza-badgyakorlatokat, megtekintette a sáros zöldeseskertben, az állat- és baromfi is-tállóban a parancsnoknők munkájának eredményeit. Az eső valamennyiük arcát verte, keptelenség volt védekezni vele szemben. A programot azonban maradék-talanul lebonyolítottuk.

— Csak most vettem észre — mondot-ta egyik parancsnoknő, midőn a királyi autó már elveszett az est ködében — hogy egészen börtög áztam.

Az Uralkodó sohasem tér el magas el-határozásaitól. Ez a szilárdság, amint az, hogy szembeszáll a természet minden vi-szontagságával, ragyogó példát nyújt a strájernek milliói számára.

A jövőben a vállalatok üzleti levelezését és irattárát is felülvizsgálják a pénzügyi ellenőrök

Ellenőrizni fogják, hogy a szóbelileg, vagy levél útján létrejött ügyletek után lerótták-e a bélyegilletéket

Bucuresti, október 18. A kereskedelmi és iparvállalatok körében érthető feltűnést kel-tett a pénzügyminisztériumnak a pénzügyi-gazgatóságokhoz intézett 301.391. számú körrendelete, amely szövege szerint a következő-képp hangzik:

A pénzügyminisztérium körrendeleté „Az utóbbi időben a minisztérium azt ta-pasztalta, hogy a bélyegtvörvény alkalmazásá-sának ellenőrzése téren a legteljesebb feleltes-ség uralkodik.”

„Az ellenőrzésnek ez a teljes hiánya su-lyos károkat okoz az állami költségvetésnek.” „A minisztériumhoz beklüdti kihágási jegyzőkönyvekből megállapítást nyert, hogy az ellenőrző szervek csak a bélyegtvörvény egyes intézkedéseinek ellenőrzésére szorítko-znak. (Az üzleti könyvek, bélyegzetlen számlák és nyugták ellenőrzése, stb.)”

„Ennek a káros helyzetnek a kiküszöbölése érdekében a pénzügyigazgatók azonnal intéz-kezenek, hogy a legintenzívebben megkezd-ődjön mindazoknak a kereskedelmi ügylet-eknek a felülvizsgálása, mely ügyletek a bé-lyegtvörvény szerint illeték alá esnek. Ennek a gyors ellenőrzésnek a megvalósítása végett a pénzügyi közegek felül fognak vizsgálni minden ügyletet, levelezést, stb., hogy ezek alapján a kereskedelmi ügyleteket a bélyeg-tvörvény szempontjából elbírálhassák.”

„Minden számlánál (cont) feltételezhetjük, hogy az a tulajdonjog megváltoztatásával, jogok és követelések keletkezésével áll ösz-szefüggésben, mely ügyletek kivétel nélkül a bélyegtvörvény keretei közé tartoznak.”

„Felül fogják vizsgálni az összes kifizeté-seket és bevételezéseket, valamint a vállala-tek adminisztratív jellegű intézkedéseit, hogy a bélyegtvörvény hatásköre alá eső ténykedé-seket megállapíthassák és ezekről kihágási jegyzőkönyvet vegyenek fel.

„Ennek az ellenőrzésnek a végrehajtására,

amelynek általánosnak és mindenre kiterje-dőnek kell lennie, az egyenes adók ellenőreit és az erre felhatalmazott személyzetet kell felhasználni.”

„Mielőtt az ellenőr valamely cégnél a vizs-gálatot megkezdene, köteles elkészíteni és az ellenőrzéshez magával vinni az illető cég nyilvántartási lapját. Ez a lap a cég adó-doszárjának adatait és mindazon felvilágo-sításokat tartalmazza, melyekből az ellen-őrző tisztviselő megállapíthatja, hogy mily ügyletekkel foglalkozik tulajdonképpen a kérdéses vállalat.”

„A pénzügyigazgatók személyesen fogják eldönteni, hogy vajjon vegyenek-e fel az adott esetekben kihágási jegyzőkönyveket, vagy sem. Akár tapasztalnak kihágást, akár nem, a vizsgálatról jegyzőkönyvet kell fel-venni.”

Eddig szó a pénzügyminisztérium körren-delete, melyhez jól értesült helyen a követ-kező magyarázatot fűzik:

— Régebben az volt — ha nem is a tör-vényes, de a gyakorlati helyzet, hogy a vál-lalatok csak azokat a kereskedelmi ügylet-eket illetékeztek, amelyek írásbeli szerző-dés formájában jöttek létre. Azok a tranzak-ciók, amelyet kereskedelmi levelekben kötöt-tek meg, eképpen illetékezés nélkül marad-tak.

— Az új bélyegtvörvény e téren nem ismer megkülönböztetést és a bélyegilleték alá eső kereskedelmi ügyletek elbírálásánál nem a formát, hanem a lényegret tartja szem előtt. Ha egy ügylet a bélyegtvörvény értelmében illeték alá esik, akkor bélyegköteles arra való tekintet nélkül, hogy a megállapodás szerződéssel, levélben, vagy szóbelileg jött létre. Ezen a felfogáson alapszik a szóban-forgó új miniszteri rendelet is.

— Az ellenőrzés módjára nézve a minisz-teri rendelet tág lehetőségeket nyújt a felül-

Még mindig tisztátalan a vére!

Ekzema - Pörseések - Pattanások - Furunculosis - Visszerek - Megkeményedett erek - Visszeres gennyedések - Kőszvény, csúsz - vesebaj - Ischias - Arterio-sclerosis - a kritikus életkor bajai.

A legtöbb betegség, eredetének egy az oka: a tisztátalan vér. Almatlanság, migrain, szédülés, a véredényelmezésedésben szenvedők szívdobogása, kőszvény, csúsz, idegesség, zsába, ischias, vesehomok, veseagyulladás, borbajok ekzema, pörseések, furunculosis, pattanások, psoriasis, syccosis, erythemia stb. a vérbe vegyült tisztátalanságok következményei. Ezek a tisztátalanságok okozzák a visszérből és meg-kővesedett erekből keletkező folytonos visszeresgenny-edéseket és a legsúlyosabb női bajok is ezek következményei.

Energikus vértisztítóval igyeke-zünk kell tehát a vért tisztán tartani, vagy ha már mérgező anyagok keve-redek beléje, azoktól a vért újból megtisztítani, mert csak így elözhet-jük vagy szüntethetjük meg a fent felsorolt betegségeket. A Dépuratif Richelet erre irányuló bálmutos ha-tása már régen elismert.

A Dépuratif Richelet filtrálja, szűri, valóságilag megtisztítja a vért és hála ennek az erőlyes "helyesítő" tevé-kenységnek, a gennyedések elszárad-nak és elszáradnak, a sebek és laesio-k eltűnnek, anélkül, hogy a bőrön nyo-mot hagynának maguk után. A beteg nem kínozzák többé az állandó viszketés romboló következményei. A húgymergeket is elpusztítja a Dépuratif Richelet és ezáltal felszabadítja az ízületeket, illetve megszünteti a reumatikus fájdalmakat. A nedvkerü-gés szabályozásával hat a visszerekre és könnyűvé teszi a járást; eloszlatja a kritikus életkor ama sok baját, mely annyi nőt kínoz és elhárítja az ötvenes életkorú emberek elől az érlemezésedés veszélyét. Még érte-kebb tulajdonsága Richelet Dépuratif-jának az, hogy feloldja a vért és bálmutatosan megátalítja a szervezetet.

DÉPURATIF RICHELET

minden gyógyszerárban és drogériában kapható

Vizsgálással megbízott tisztviselőknek. Való-színű azonban, hogy az ellenőrzés a'apját to-vábbra is a cégek hivatalos könyvei fogják képezni. Az ellenőrök a könyvekből fogják megállapítani a jogügylet létrejöttét és csak ezután fogják keresni a cég irattárában és levelezésében a jogügyletre vonatkozó okmá-nyokat, vagy írásbeli bizonyítékokat. Ha a jogügyletre vonatkozó okmányok, vagy levelek szabályszerűen fel vannak bélyegezve, vagy illetékezve, akkor a cég elkerülte a megbírságolás veszélyét. Ellenkező esetben az ellenőr kihágási jegyzőkönyvet tartozik felvenni.

— Milyen jogügyletekre fog kiterjedni a vizsgálat? Erre nézve a bélyegtvörvény in-tézkedési az irányadó. Az mindenesetre bi-zonyos, hogy a számlák és nyugták felülviz-szálását sem fogják elmulasztani. A pénzügy-minisztérium ugyanis megállapította, hogy sok esetben a számlákat és nyugtákat csak repülőbéllyeggel látják el, mivel a téren az ellenőrzés igen szigorú, míg a rendes bélyeg-illeték leróására az ellenőrzés hiánya miatt kevesebb súlyt helyeztek.

— A kereskedők és iparosok egy része még azzal sincs tisztában, hogy egy eladás, vagy vétel mikor szerződés és mikor nem. Erre nézve az az irányadó, hogy ha folytató-lagos eladásról, illetve vételről van szó, ak-kor szerződésről beszélünk, amely illetékkö-telek még akkor is, ha a megállapodás csak a szokásos üzleti levelezésben jött létre.

— Mit tehetnek a vállalatok, hogy a meg-bírságolás alól mentesüljenek? Vizsgálják felül saját maguk üzleti könyveiket, folyó-csámláikat és irattárakat és ha oly ügyletre bukannak, amelyek illetékkötelesek, ezek-nél pótolják az elmulasztottakat. Azoknál a jogügyleteknél, amikor az illeték bélyegje-gyekben róvandók le, ez a pótlás nem kerül nehézségbe. Oly ügyleteknél azonban, ame-lyek proporcionális illeték alá esnek és en-nek megfelelően csak készpénzben róhatók le, a pótlásnál már azt a szempontot is fi-gyelembe kell venni, hogy a jogügylet létre-jötté óta eltelt-e az illetékezésre megállapí-tott egy hónapi idő, vagy sem. Amennyiben az egy hónap letelt, az utólagos illetékezést már csak egyszeres bírság leróásával együtt lehet megoldani.

Az utó-
va Paleszt
A Daily B
dó bevánd
a Jewish
jeruzsálem
kormány
kerülhet
híradások
A riá
ményt. A
mamkoz,
dolata ell
mögötte
Az a
tek Malo
küülgym
lepités fe
ban válas
a követke
Igaz
sének me
A lo
niszter
ményeké
haderül
Az a
az utóbbi

Egy hét-
nak London
lés: „sorsd
a történelm
lesztina sor
három éves
lesztinában
ellenállókép
Ma már A
bizonyítják
lyek napon
lönböző p
ezekben a
véghöz a k
ban. Száz
catszámra
teket és a
az arabok
Ugyanakk
is megkez
dődött, ar
miniszter
zett és 14
országban
londoni tá
werpeni K
kitott me
miatt rövi
azonban u
legközele
ményei v
lesztina k

Álhir
Amikor
sága mia
már meg
amelyek
tartják
nappal
kérette
villanyer
Agency
ség lond
zetben
volt szül
szimistál
bekövetk
keztében
a lemond
vása az
a rémhí
lítólag
ey és a
posztját

MACDONALD gyarmatügyi miniszter:

„Igazságtalan és borzalmas dolog volna a palesztinai zsidó telepítés megállítása“

Az angol kormány, a cionista vezérkar és az arab politikusek döntő tárgyalásai Londonban

Az utóbbi napokban újra nyugtalanító híradások járták be a világsajtót Anglia Palesztina-politikájára, és a zsidó országépítés jövőbeni sorsára vonatkozólag. A Daily Herald és egy kairói lap arról adott hírt, hogy a londoni kormány a zsidó bevándorlás két évre szóló felfüggesztését tervezi. Ugyanakkor Mose Shertok, a Jewish Agency politikai osztályának vezetője a szűkebb cionista Actions Comité jeruzsálemi ülésén kijelentette, hogy semmilyen döntés nem történt még az angol kormány részéről; erre csak a Woodhead-bizottság jelentésének közzététele után kerülhet sor. Azt is kijelentette Shertok, hogy a különböző lapokban megjelent híradások célszerű kombinációk csupán.

A riadó sajtóközlemények ennek ellenére is alarmizáltak a zsidó közvéleményt. A Waad Leumi, a palesztinai zsidó nemzeti tanács táviratot intézett Weizmannhoz, amelyben erősen tiltakozik a zsidó bevándorlás felfüggesztésének gondolata ellen és biztosítja Weizmann, hogy az egész jisiv harcra és tette készen mögötte áll.

Az amerikai zsidó szervezetek, cionisták és nemcionisták közös táviratot intéztek Malcolm Macdonald gyarmatügyi miniszterhez, amelyben tiltakoznak az iraki külügyminiszter palesztinai megoldási terve ellen, amely a zsidó bevándorlás és telepítés felfüggesztését célozza. Az angol gyarmatügyi miniszter ugyancsak táviratban válaszolt az amerikai zsidó szervezeteknek. Választáviratában többek között a következőket írja:

„Igazságtalan és borzalmas dolog volna a zsidók Palesztinában való letelepítésének megállítása.“

A londoni gyarmatügyi hivatal közlése szerint a Macdonald gyarmatügyi miniszter és MacMichael palesztinai főkoronármányzó legutóbbi tanácskozási munkájának eredményeképpen 20 ezer főnyi seregbe növelte a kormány a Palesztinában állomásozó haderőt az utóbbi napokban küldött csapatmegerősítésekkel.

Az alábbiakban közöljük az Uj Kelet palesztinai tudósítójának beszámolóját az utóbbi napok politikai eseményeiről.

A sorsdöntő napok

Tel-Aviv, október elején

Egy hét óta lázas tanácskozások folynak Londonban és a megszükkötött megjelölés: „sorsdöntő“ ma nem közhely, hanem a történelmi pillanat igazi realitása. Palesztina sorsáról döntenek Londonban. A három éves véres lázongás nemcsak a Palesztinában lakó testvéreink idegeit és ellenállóképességét feszítette a végtelenségig. Ma már Anglia idegei is kimerültek. Ezt bizonyítják azok a véres ütközések, amelyek naponta ismétlődnek az ország különböző pontjain. Olyan pusztítást, mint ezekben a hetekben, még sohasem vitt véghez a katonaság az arab bandák sorában. Száz és száz lázadót öltek meg, tucat számba hajták végre a halálos ítéleteket és az arab falvakban titkon ápolják az arabok az összeütközések sebesültjeit. Ugyanakkor a politikai döntés folyamata is megkezdődött. Voltaképpen akkor kezdődött, amikor Macdonald gyarmatügyi miniszter repülőgépen Jeruzsálembe érkezett és 14 órát tartózkodott a forrongó országban. Folytatódott a négy hét előtti londoni tárgyalásokon, amelyek az antwerpeni Keren Hájjeszód konferencia szaktított meg. Az európai háborús válság miatt rövid időre kitolódott a döntés, most azonban minden jel arra mutat, hogy a legközelebbi hetek vagy talán napok eseményei végleges határozatot hoznak Palesztina kérdésében.

Álhir Weizmann lemondásáról

Amikor Ben Gurion londoni elfoglaltsága miatt lemondotta romániai útját, már megkezdődtek azok a tárgyalások, amelyek napok óta feszült izgalomban tartják Palesztina zsidóságát. Néhány nappal később dr. Weizmann Londonba kérte Pínkás Ruttenberget, a palesztinai villanyerőművek igazgatóját, a Jewish Agency kincstárnokát. A három személyiség londoni meghívása sokféle találgatásra adott alkalmat. Az adott politikai helyzetben megindítandó akció levezetéséhez volt szükség londoni jelenlétükre. A peszsimisták olyan méretű politikai vereség bekövetkezését hirdették, melynek következtében Weizmann Chaim beadta volna a lemondását. Pínkás Ruttenberg meghívása azért vált szükségessé — suttogják a rémhírterjesztők, — mert Weizmann általában órára szereti bízni a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöki posztját. A hírt másnap Mose Shertok hi-

vatalos kommunikációban megcáfolta. A palesztinai jobboldali sajtó azonban szívesen tartotta továbbra is felszínre a hírt, még azzal is megtoldva, hogy Weizmann lemondása a felosztási bizottság kedvezőtlen javaslatát és a felosztási terv teljes összeomlása miatt következett volna be.

Palesztinának egyébként józannul itélő közvéleményében is páni hangulat lett urrá, jóllehet a Jewish Agency cáfolata egészen határozott hangú volt és a három személyiség londoni útját kevésbé pesszimista szemüvegen természetesen kell tekinteni. Pínkás Ruttenberg a villamosművek elnöke és emellett ő a szervezője és vezetője a palesztinai repülő hálózatnak is, mely egy hónappal ezelőtt kezdte meg működését. E repülőhálózat stratégiai jelentősége mellett ismeretes az is, hogy Ruttenberg hajfai erőművéhez szabályos kikötőt építtetek, melynek praktikus célja igen homályos, de amelyek katonai célokat szolgálhatnak. Dov Hosz elsőrangú angol összeköttetéséről ismert, Kaplan pedig jelentős szerepet öltött be, mint pénzügyi szakértő a Palesztina jövőjéről döntő tárgyalások során. Mindez tehát éppúgy feltételezheti a kedvezőtlen, mint a kedvezőtlen döntés lehetőségét.

Macdonald, Weizmann és az iraki külügyminiszter tárgyalásai

A csehszlovákiai válság megdöbbentő lefolyása azonban annyira megrendítette a reménykedést a palesztinai közvéleményben, hogy a tárgyalások egész időtartama alatt igen nyugtalan napokat élt át az ország. Abesszinia, Ausztria és Csehszlovákia igen kegyetlen leckét adnak az angol politika kiszámíthatatlanságáról. Pénteken este közölte a rádió a hírt, hogy Macdonald gyarmatügyi miniszter előbb dr. Weizmann, majd pedig az iraki külügyminisztert fogadta. Ugyanakkor került nyilvánosságra az iraki külügyminiszter Palesztina-javaslatát, mely óriási riadalmat és visszatetszést keltett a zsidóságban. Az

En puder-alapul is szolgálok!

Eucerit tartalma által a NIVEA mélyen behatol a bőr pórusaiba, nem hagy zsíros fényt maga után és elősegíti a bőr lélegzését. Ezenkívül a NIVEA-krém megóvja a bőr bársonyosságát és rugalmasságát.

NIVEA-krém dobozban és tubusban.

iraki külügyminiszter javaslata négy pontot foglal magában:

1. A zsidó bevándorlás felfüggesztése.
2. A zsidó földvásárlás megszüntetése.
3. Palesztinát az Irákhöz hasonló szerződéssel kapcsolják az angol szövetségi hálózathoz, alkotmányáról pedig Legislatív Council, törvényhozó tanács döntsön.
4. Biztosítsák a zsidó területek teljes autonómiáját, nemzetközileg biztosított kisebbségi státusz alapján.

Az a körülmény, hogy a javaslatok nyilvánossághozatala után Weizmann tárgyalásokat kezdett az iraki külügyminiszterrel, fokozta az elkeseredést, hiszen a javaslatok életbeléptetése a cionista építőmunka teljes leállítását jelenthetik. A Jewish Agency hivatalos nyilatkozatot tette közzé, melyben bejelenti, hogy a zsidó nép minden erőből tiltakozni és harcolni fog az ellen, hogy Palesztinában kisebbségi helyzetbe degradálják. Egyidőben ezzel érkezett Londonba az amerikai zsidó

festületek tiltakozó távirata, mielőtt a Népszövetségnek ténykedő zsidó közületek közös beadványban követelték a palesztinai zsidó jogok biztosítását és a zsidó menekültügyi kérdésnek a Palesztina építőmunkával való egybekapcsolását.

Mindezek az egyszerre érkező hírek bizonyították, hogy a cionista politika válságos napokat élt át Londonban. Egyidejűleg a gyarmatügyi minisztérium Londonba rendelte MacMichael palesztinai fő-kormányzót, akivel együtt a londoni történelmi színházteremben a palesztinai kérdés összes mértékadó küll- és belföldi tényezői jelen voltak. Az iraki külügyminiszter az arabokat, Macdonald az angol kormányt, MacMichael a palesztinai angol hatóságot, dr. Weizmann, Ben Gurion, dr. Nachum Goldmann, Pínkás Ruttenberg, Eliezer Kaplan, Dov Hosz és az exekutív londoni tagjai a világ zsidóságát képviselték. Érthető módon a legnagyobb feszültségben és izgalomban kísérte figyelemmel egész Palesztina a tárgyalásokat.

Select Mozgó

Az utóbbi évek legjobb vigjátéka!

STAN és BRAN

közkezdvelt amerikai komikusok fenomenális alakítása:
Ujjé, a hegyekben nagyszerű

MA UTÓJÁRA: Bula, a fehér haris

CLYDE ELLIOT izgalmas filmje, melynek cselekménye az ismeretlen maláj dzsungelekben játszódik le.

Weizmann köréi optimisták

Vasárnap reggel jelent meg végre a Jewish Agency és a Cionista Szervezet megnyugtató hangú nyilatkozata, mely csillapította ugyan a hangulatot, de semmivel sem járult hozzá a valóság feltáráshoz. A nyilatkozat hangsúlyozta, hogy a dr. Weizmann és az iraki külügyminiszter közötti tárgyalások nem a fentemlített pontok alapján folynak, s a Jewish Agency soha sem fog hozzájárulni ilyen megoldáshoz.

Amikor e sorokat írjuk, még mindig kevés a bizonyosság a Palesztina-kérdésben. A The Scotsman című lap szerint a felosztási bizottság elejtette a felosztás tervét, de jólétesültek szerint ez a hír légbőlkapott: a bizottság szándékait ugyanis még senki sem ismeri. Nagy feltűnést keltett a Times vezércikke, mely az arab felkelést szabadságharcnak minősítette. A Jewish Agency cáfolatát az egész ország közvéleménye olyan hitben élt, hogy az angol külpolitika a maga céljainak szolgálatában a cionista Palesztinát is feláldozta.

A londoni tárgyalások körül még e so-

rokat írjuk még nem omlott el a homály. Weizmannhoz közelálló palesztinai körök azonban továbbra is optimisták és remélni lehet, hogy az utolsó pillanatban kielégítő megoldást találnak. Kétségtelen, hogy az angol kormány szándékai függetlenek a felosztási bizottság véleményeitől és a bizottság végeredményben olyan javaslatot fog tenni, amelyet a gyarmat- és külügyminisztériumok szuggerálnak. Ebben a javaslatban pedig döntő szerepe lehet Amerikának, mert az amerikai kormány tudta és beleegyezése nélkül Anglia nem dönthet végérvényesen Palesztina sorsáról. Az ország közvéleménye feszült izgalommal várja az eseményeket. Egy-két hét, vagy talán csak napok kérdése és tudni fogjuk, milyen engedelmeket sikerült a Londonban küzdő cionista vezérkarnak kiverekednie.

Barzilay István

Könyvnapi olesó teljes Ady. Ady összes versei, 544 lap, diszkótés most 158 lei, később 251 lei. Móricz: Légy jó mindhalálig, füzeve 282 lap, most 59 lei, később 185 lei, stb., stb. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen jegyzéket.

Gyomor- és
bélbetegségek
ellen

Gastro-D

Kapható minden
gyógyszertárban
és droguériában.

HIREK

Gyászbeszéd

Klein Miksa dr. emlékezetére

Ajkunk még azt mormolja: lehetetlen, nemlétezőben nem hisz a szívünk, mosolyod fénye még szemünkben vibrál a szorításodtól meleg a kezünk. De holnap a tudat majd agyunkba markol, hogy egy igazzal ismét kevesebb — Holnap, jaj, velőnkig hasit majd a halálod-ütötte gyötör, néma seb.

Ledöntött tölgy, jóság vig óriása haló hangunkat halid még odaát: megrablott élted milliónyi kincsét megragított szívünkben őrizzük tovább. Férfi-könnyünkben oldjuk elidőre buzgalmadat a gyötört emberért, mit Krözusként szórtál bus koldusoknak isten nevében könnyen, semmiért.

Szavad, mely elhalt, szived, mely nem dohog már

legyen számunkra éltető vigasz, hogy dadva közt is magasra nőhet a derék, a jóság, az igaz. Legyen emléked emlékeztetőnk majd a válságos órák nehéz sítóján, miknek sötétjén úgy sítótt át lelked, mint őszök ködén az erős, égi fény.

S bár bucsuzni kell, mert nincs lelke a rögnek s a vén halállal perelni nem lehet, e bucsuban is az élet szava szőljön a porhüvelyed rejtő hant felet, mert hullásod is életet idéz fel, mely győzni fog, ha győz majdan a jó és győzni fog, mert Te is úgy alartad haló porodban is élő biztató!

SALAMON LASZLO.

— Időjárásjelentés. A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: Emelkedő légnyomás, többnyire derült égből, enyhe délkeleti légáramlás, lassu hőemelkedés a nap folyamán, reggel és este köd.

— Légiótiprókat tartottak a Ploestiben. Bucarestből jelentik: Ploestiben letartottatták Florea Dumitrescu Oniciciu, Ion D. Poceanu és Petre Raducu egyénekét, akik Stella Chihalcescu asszony segítségével elrabolták Florica Sandulescu 15 éves leányt, letartatták és elkábították, majd megbecseleltették.

— Kettőről három ezrelékre emelték a számlákra ragasztandó aviatikai bélyegilletéket. Bucarestből jelentik: A pénzügyminisztérium felhívta a vámkielégítések figyelmét, hogy a fényüzési és forgalmi adótörvények előírásainak betartásával eszközölt áru-alkíviteknél 1 százalékos illetékes kell lefizetenni a repülőgépre. A számlákra ragasztandó aviatikai bélyegilletéket felemelték kettőről három ezrelékre.

— Idegen nyelvek oktatása az elemi iskolákban. Bucarestből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium ma nyilvánosságra hozta azokat a feltételeket, amelyek mellett az elemi iskolákban idegen nyelvek fakultatív tanítását be lehet vezetni.

— Folyik a vizsgálat az ungheni kisajátítási panama ügyében. Bucarestből jelentik: Az ungheni Glavce-birtok kisajátítási panamája ügyében folyik a vizsgálat. Tegnapi késő éjjelig tartott Elisabetha Gavrilciuc és Maria Vorna kihallgatása. A letartóztatott Alexandru Stan ügyvédet, az állami ügyvédi tanács elnöködját, aki kedvezően véleményezte a 42 millió lej kiutalását, Gh. Priboianut, a földművelésügyi minisztérium jogi osztályának vezetőjét, C. Sescioreanu volt technikai tanácsost, Eug. Herovanu ügyvédet és Petrovicescut, a Glavce örökösök mostohaapját szintén újabb kihallgatásoknak vetik alá. A iasi törvényszék illetéktelennek monotta ki magát és így az ügy teljes egészében az ifjovi törvényszék vizsgálóbírójának hatáskörébe esik. Ma újabb letartóztatások várhatók.

Keresünk Szatmár, Máramaros, esetleg Szamos megye fűszer- és rövidárkereskedőinél jól bevezetett, komoly

képviselőt,

lehetőleg Szatmár lakhellyel. Ajánlatokat „Inkasszó” jeligére a kiadó továbbít.

Kórtermet létesít Klein Miksa emlékére a kolozsvári Zsidókórház

Dr. Klein Miksa emlékalap fogja a kórterem céljait szolgálni

Cluj, október 18. Erdély zsidó társadalma még mindig Klein Miksa dr tragikus elhunytának hatására áll. A kolozsvári Zsidó Kórházgyesület elnöki tanácsa, amelyhez az elhunytat olyan szoros baráti és munkatársi kapcsolatok fűzték, vasárnap kegyeletos gyászülést tartott, amelyen mélyen megindultan áldoztak a megjelent elnöki tanács tagok Klein Miksa nemes emlékének. A gyászülésen dr Sebestyén József, a Kórházgyesület elnöke, emlékezett meg a hű barátáról, a derék harcosról és az áldozatkész segítőről.

Klein Miksa dr nevére — mondotta Sebestyén József, — egy évized munkássága köti elválaszthatatlan szálakkal a Zsidó Kórházhoz. Mint igazi mentő jelentkezett éppen akkor, amikor a kórház legnehezebb idejét élte át és meleg szívével, lankadatlan és buzgó munkájával sikerült neki átsegíteni a kórházat a legnehezebb perióduson.

Beszéde után Sebestyén József dr határozati javaslatot terjesztett elő, amit az elnöki tanács mely átérzéssel tett magáévá. Az elfogadott határozati javaslat kimondotta, hogy az új pavillonban dr Klein Miksa nevére külön kórtermet fognak építeni, amely elsősorban szegényesorsu szivbetegnek díjtalan ellátását fogja szolgálni. E cél megvalósítása érdekében emlékalapot létesítenek és a falon márványtábla fogja hirdetni Klein Miksa dr

soha el nem múló emlékét. Az ülés után Klein Miksa baráti köre elhatározta, hogy nagyszabású gyűjtési munkát indítanak meg, hogy mindenki, aki szeretne és tisztelje az elhunytat, ily módon járjon hozzá a kegyeletét.

Az adományokat a Kereskedelmi és Hitelbank címére Cluj, Piața Unirii 20. szám alá kell küldeni és azokat az Uj Kelet nyilvánosan nyújtani fogja.

Nem lehet kétséges, hogy ez az alap összegszerűen méltó lesz dr Klein Miksa emlékéhez. Hiszen az egyetemes erdélyi zsidóság, amely olyan sokat köszönhet Klein Miksának, a tragikus haláleset óta keresi az alkalmat, hogy igazi részvételen és fájdalommal levezetése valamit cselekedjék, amivel együttérzését dokumentálni tudja. A Zsidó Kórház határozata csak formába öntötte azt a minden erdélyi zsidónak a szívében élő kívánságot, hogy maradandó emléket állítsanak Klein Miksa doktornak.

Az első adományok már az akció nyilvánosságra kerülésének pillanatában megtörténtek. A mai napig beérkezett adományokat itt közöljük:

- Dr. Sebestyén József 5000 lej.
- Dr. Fenichel Mór 5000 lej.
- Dr. Róth Marcell 5000 lej.
- Dr. Farkas Imre 5000 lej.
- Rózsa Mór 5000 lej.

Capitol Mozdó Csütörtöki kezdéssel bemutatja

Dorothy Lamour,

a gyönyörű tündérléány legújabb filmjét:

„Senorita“

A millió: egy forró levegőjű déltengeri sziget, a történet hősnője: a sziget legpompásabb exotikus virága egy szerelmes, gyönyörű leány.

Ma: A DENEVER. Strauss operett. LIADA BAAROVA főszereplővel.

— Szerelmi bánatában öngyilkos lett egy kolozsvári zsidó katona. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka megdöbbentő öngyilkosság történt a Fellegváron lévő 11. calaras-czred kaszárnyájában. Lebovici Izrael közlegény — néhány nappal leszerelése előtt — szolgálati fegyverével főbelötte magát. Tettét, mint a későbbi vizsgálat megállapította, azért követte el, mert menyasszonya, aki megunta rá várni, máshoz ment feleségül. A tragikus véget ért közlegényt tegnap délután temették el a kiemelt halottnezőből.

— Wiedman Walter és Plesa kiállítás a megyeháza üvegtermében. A vármegyeház üvegtermében szerdán, folyó hó 19-én nyílik meg Wiedman W. festőművész és Plesa C. szobrász együttes kiállítása, mely egészen a hó végéig marad nyitva.

— Alki friss és munkaképes akar lenni és lehetőleg el akarja kerülni, hogy kemény legyen a szája, emésztése meg legyen zavartva, gyakran fájjon a feje és a bőre tele legyen mindenféle pattanásokkal, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keszervizet. Kérdezze meg orvosát.

— Két betöréses lopás egy napon Kolozsváron. Tegnapi a kora délutáni órákban két páratlan vakmerőséggel végrehajtott betöréses lopás történt városunkban. Anca Balázs banktisztviselő, Pasteur uca 10. szám alatti lakos bejelentette a központi rendőrségen, hogy távollétében, délelőtt 10 és délután 4 óra között ismeretlen tettesek behatoltak lakásába, amelynek minden zugát felkutatták, majd dolgozószobájának íróasztala fiókjából, amelyet felkészítették, 15 ezer lej készpénzt vittek el. Ezenkívül több apró disztárgyat is magukkal vittek. A helyszínen megéjtett vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a tettes alkulcsal hatolt be a lakásba. A nyomozó közegek a helyszínen több bűnjelt találtak, amelyeknek segítségével — a jelek szerint — a betörő rövid idő alatt kérekerült. A másik betörés szenvedő alanya Kósa Lajos szabómester, Vacarescu uca 3. sz. alatti lakos, akinek lakásába hasonló körülmények között hatoltak be az eddig még ismeretlen tettesek, délután 3 és 5 óra közt. A szabómestert a vakmerő besurrán tolvajok 2000 lejjel károsították meg.

— Mihályi Károly a szatmári színtársulat új igazgatója. Szatmárról jelentik: Mihályi Károly a napokban mutatkozik be színtársulatával először Szébenben. Október 24-ikén, hétfőn, fogják játszani Zilahi Lajos „Hazajáró lélek” című nagyszerű színdarabját. Mihályi Károly, aki egyike Erdély legképzettebb és legtehetségesebb színészeinek, a következő tagokat szerződtette: Papp Ella, Budaházi Magda, Berencz Manca, Rajna Babi, Palus Vilma, Gróza Bözsi, Erőss Irén, Szabó Gizi, Bereng Géza, Tarnai József, Imre Géza, Sugár Jenő, Lukács Ede, Haller Sándor és Szabados Miklós.

Estera Czitrom

Alkad. végz. dipl. tanárnő negy. évf. megkezdte. Fogyó-gyógytorna (Mádzsar). Ritm. (Szentpál), balett. akr. (Brada). Tantervképzés, színpadi táncok. Beir délelőtt 11—12, délután 4—6-ig. Str. Traian No. 1, földsz. jobb.

— Pia Igy vendégfellepte Kolozsváron. Pia Igy, a neves operanékesnő két évi távollét után október 19-én ismét vendég szerepel Kolozsváron. Távolléte alatt a legjelentősebb külföldi operaszínpadokon lépett fel, míg szerdán, október 19-én a Hoffmann meséinek hármass nő szerepét fogja alakítani a kolozsvári operában. Partnere dr. Spátaru, karnagy Rónai Antal.

— Dr. Deutschek Géza előadása az új szakszervezeti törvényről. A Munkás Atheneum rendezésében folyó hó 20-án este 8 órakor az építőmunkás-Örthonban dr. Deutschek Géza, a munkásszakszervezetek ügyésze az új szakszervezeti törvényről előadást tart. Mivel e törvény a munkásság körében élnék vitára adott alkalmat, az előadás iránt általános érdeklődés nyilvánul meg.

Uj „Gép-és fémipari könyv”. Szerk. Dr. Hugonnai. Nagy könyvalak, 476 lap, rengeteg kép, tabella, melléklet. Műbörkötésben 528 lei. „3. sz. Villamosági zsebkönyv”, (Rádiótechnika, számos kép, melléklet, 260 lap, kötve 139 lei, kötve 215.— lei. Vasipari és Vaskereskedelmi Zsebkönyv, kötve 247 lei, stb. Lepagenál, Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes szakjegyzéket.

Kék róka

— Herczeg Ferenc színművének reprize a kolozsvári magyar színtársulat előadásában —

A szombat esti színházyitó előadás nagy sikere után, melynek keretében Szigligeti Ede deris, humoros vígjátékát adta elő a kolozsvári magyar színtársulat kitűnő együttese, tegnap, hétfőn este Herczeg Ferenc híres színművét, a „Kék rókat” újította fel a színház.

Ennek a színműnek értékállóságára az a legjellemzőbb, hogy husz évvel első bemutatója után is, olyan frissességgel hat, annyira modern, mintha napjainkban készült volna.

Szellemessége, a benne liktető szenvedélyek heve, alakjainak emberi gyöngesége és ereje most is lenyűgöző hatást tud kiváltani. Színpadilag mesterien van megépítve minden jelenete, a dialógusok zinesek, érdekesek, a stílus közzörükben éleztetik. A darabnak mindössze öt szereplője van, ennek ellenére a darab akciója pillanatig sem lankad, mindvégig feszült, liktető, lélektanilag pontos és érthető megoldással végződik.

A színház vezetősége helyesen tette, hogy ezzel a reprizzel kezdte meg ezideli modern dráma-ciklusát. Azt hisszük, helyes volna, ha Molnár és Bródy Sándor néhány ragyogó, de a műsorokról lekerült színpadi alkotását (Ördög, Tanítónő, stb.) szintén műsorra tűznék. — a közönség bizonyval eppogy élvezné őket, mint Herczeg Ferenc „Kék róka”-ját.

Az előadás pompás, nagyvárói dívoju volt. A színház drámai társulata elsőrangú erőkből tevődik össze s egyre inkább alkalmas lesz arra, hogy a drámai alkotásokat egészen magas nívón hozza az igényes publikum elé.

Mészáros Béla a professzor szerepében felehetetlenül jó alakítást nyújtott, eselensége, jósága, bölcsesége tele volt lélettel. Kitűnő volt Nagy István. Színdarabos kitéréseiben egyetlen disszonáns, vagy hamis hangot nem vettünk észre. Erényi Böske kimagasló tehetsége ismét teljes erővel bontakozott ki. Csizinte hangjal megfogták és meghódították a szíveket. Fényes Alizról is csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk; nehéz feladatát pompásan oldotta meg. A báró szerepében Lantos Béla feltűnően jó volt; hasonló szerepkörben — úgy hisszük — elsőrangban állna meg a helyét.

A repriz nagy sikert aratott. A zsufolt nézőtér közönsége szintén elragadtatással ünnepelte a kitűnő előadás szereplőit. (s. l.)

— Uj tanfelügyelő Szamos tartomány hét megyéje élén. A nemzeti nevelésügyi minisztérium most tette közzé a Monitorul Oficialban az új tanfelügyelői kinevezéseket. Szamos tartománynak mind a hét megyéje új tanfelügyelőt kapott. A kolozsvári tanfelügyelőség élére Munteanu Constantin első rangfokozatban lévő tanítót neveztek ki, aki új állását sikeresen letett versenyvizsga alapján nyerte el.

— Autóbaleset érte a portugál miniszterelnököt. Lisszabonból jelentik: Salazar portugál miniszterelnököt gépkocsiszerecsellenesség érte. Gépkocsija egy bárautóba ütközött és megrongálódott, Salazar miniszterelnök könnyebb zúzódások árán uszta meg a szerencsétlenséget. Bár a jelentések szerint közlekedési balesetről van szó, a portugál rendőrség nyomozást indított annak megállapítására: nem-e szándékosan idézték elő a szerencsétlenséget? A bérautó vezetőjét és két gyanús járókeltőt letartóztattak.

— A nagyváradi „Wizo” közgyűlése. A nagyváradi Wizo f. hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor tartja évi közgyűlést az Ujeágiró-klub emeleti helyiségében (bejárat a Str. Vlahuța 3. sz. II. emelet felől is.) Tárgyszorozat: Elnöki megnyitó, titkári jelentés, pénztári jelentés, Keren Kayemeth jelentés, esetleges indítványok, új vezetőség választása, Reiter Lunka, országos ügyvezető elnök előadása. A Wizo ezután hívja meg az összes tagjait és az érdeklődőket.

— Drasztikus intézkedésekkel kényszerítik a német polgárokat a választásokon való részvételre. Berlinből jelentik: Az igazságügyi minisztérium drasztikus intézkedéseket fogantatosított, hogy a polgárok minél nagyobb számát kényszerítsék a legközelebbi választásokon való részvételre. A kiadott rendelettörvény szerint két évig terjedő börtönbüntetéssel sújtják azokat, akik a választások szabotálásában résztvennének és arra ösztökélnék a választókat, hogy tartózkodjanak a szavazáson való részvételtől.

Uj Rádió-zsebkönyv. Boros-Kozma-Molnár 3. sz. Villamosági zsebkönyv, Rádiótechnika. 260 lap, rengeteg kép és táblázat fűzve 139.— lei, kötve 215.— lei. Uj „Gép-és fémipari könyv” 478 lap, számos ábra, tabella, levezetés, 476 lap műbörkötésben 528 lei. Postán utánvétellel küldi Lepage Kolozsvár. Kérjen teljes szakjegyzéket.

Prága, ok
hatalmi kor
Csehszlovák
Iyon beleny
sorsába is.
hatóságainak
szedelmeket
ezér zsidó
láthatatlan,
amint harmin
országának
belsejébe m
rások” szá
a megkiseb
uj egzisztén
Met
zsidó
olá

Az egész
értelmezés f
zottság az
tésével a m
teljesen vá
rült egész S
zárólag cse
területek. E
ujabb ötezer
alá, illetőleg
ugyazólván
telen volt a
legszükséges
ezeken a te
sorsáról eg
sítés. A né
tette napok
városkában
zsidó tulajd
rendezését.
folta ezt a
Testvérek s
tartani. Az
ban a Spiro
tartóztaták
szembeni m
a német csa
szállott zón
német csap
hagyta a h
hogy üzleli
tyeződék. Ez
rendőrség
tatást állít
mag.

Prágai p
rint Német
ken az optá
ségi polgá
müncheni e
tosítja a s
fogott, hogy
radjanak-e,
gárságra o
folytán azo
kényszerül
ellenfelei v
nak engedé
sem, minde
értésülést s
dősítőjának
mátumszer
szes szüde
tatását. A
meklilték 9
koncentráci
Meglepet
került Nák
kossága ha
tiségti. Nák
zsidó hitkö
az egyik
igen értéke
tartalmaz.
sikerült m
tend.

Benesnek
körtársaság
és Sirovy
lentése, ho
külpolitika
„szomszéd
ltása lesz,
kosság jövő
mat keített
az aggodal

A csehszlovákiai zsidóság sorsa

Mi történik a megszállott szudeta-területen maradt zsidókkal. A szlovák kormány antiszemita izü manifestuma

Prága, október 18. A müncheni négy-hatalmi konferencia által megconkitott Csehszlovák köztársaság átszervezése mélyen belelyul az állam zsidó lakosságának sorsába is. A cseh és szlovákok életlehetőségeinek összezsugorodása súlyos veszedelemeket tartogat a köztársaság 350 ezer zsidó polgára számára. Teljesen beláthatatlan, hogy milyen sors vár a több mint harmincezer zsidóra, akik a Németországban átadott területekről az ország belsejébe menekültek. Ezen „belső emigránsok” számára csaknem lehetetlen lesz a megkisebbitett Csehszlovákia területén új egzisztenciát alapítani.

Meglepetésszerűen ötezer újabb zsidó került német fennhatóság alá

Az egész világot meglepetésszerűen érő értelmezés folytán, amelyet a berlini bizottság az ötödik megszállási zóna létesítésével a müncheni egyezménynek adott, teljesen váratlanul Németországhoz került egész Szilézia és nagy, csaknem kizárólag csehek által lakott morvaországi területek. Ennek folytán automatikusan újabb ötezer zsidó került német uralom alá, illetőleg ezeknek tekintélyes része ugyazóvalan egyik percről a másikra kénytelen volt menekülni, úgy, hogy csak a legszükségesebbet vihette magával. Az ezeken a területeken visszamaradt zsidók sorsáról egyelőre nincs semmilyen értesítés. A német rádió azt a hírt terjesztette napokkal ezelőtt, hogy a Krumau városkában működő Spiro Flai papirgyár zsidó tulajdonosai összetörték üzemük berendezését. A cseh tüzérvényiroda megcáfolta ezt a hírt és közölte, hogy a Spiro Testvérek szerették volna üzemüket fenntartani. Az Angriff jelentése szerint azonban a Spiro gyár mindkét igazgatóját letartóztatták „volt német munkásaiakkal szembeni magatartásuk” címén. Krumau a német csapatok által az első napon megszállott zónába fekszik. A két igazgató a német csapatok bevonulása alkalmával elhagyta a helységeket, majd visszatértek, hogy üzleti papírjaikat biztonságba helyezze. Ez alkalommal azonban a német rendőrség letartóztatta őket. A letartóztatást állítólag „tömegűntetés” előzte meg.

Elhetnek-e zsidók az optálási joggal

Prágai politikai körök értesülése szerint Németország a megszállott területeken az optálási jogát csak a cseh nemzeti-ségi polgároknak akarja elismerni. A müncheni egyezmény, mint ismeretes, biztosítja a szudetavidék lakói számára a jogot, hogy német megszállás alatt maradjanak-e, vagy pedig a cseh állampolgárságra optáljanak. A német magatartás folytán azok a németek is náci-uralom alá kényyszerülnek, akik Henleinék politikai ellenfelei voltak. Arranézve, hogy zsidóknak engedélyezik-e az optálási jogot, vagy sem, mindaddig nem sikerült megbízható értesülést szerezni. A Daily Telegraph tudósítójának jelentése szerint Berlin ultimátumszerűen követelte Prágától az összes szudetanémet menekültek kiszolgáltatását. A Daily Telegraph szerint a menekültek 90 százaléka csak a halál és a koncentrációs tábor között választhat.

Meglepetésszerűen a német uralom alá került Nalksburg városa, amelynek lakossága hatalmas többségben cseh nemzetiségű. Nalksburgban régi és tekintélyes zsidó hitközség működött, ennek keretében az egyik leggazdagabb zsidó múzeum igen értékes zsidó történelmi darabokat tartalmaz. A múzeum egész berendezését sikerült még idejében Brünbe elmenekíteni.

A szlovákiai zsidók aggodalmi

Benesnek, a nagy demokratának a cseh köztársaság elnökségéről való lemondása és Sirovy tábornok miniszterelnök bejelentése, hogy a csehszlovák köztársaság külpolitikájának legközelebbi célja a „szomszédokkal” való jóviszony helyreállítása lesz, — a csehszlovákiai zsidó lakosság jövőjét illetően mélyeséges aggodalmat keltett. Sokkal inkább áll azonban ez az aggodalom a most már autonóm Szlo-

vakia 125 ezer zsidójának jövőjét illetően. Szlovákiában az antiszemita néppárt alkotja a kormányzó többséget. Ez a párt néhány nappal ezelőtt Zsolnában manifestumot adott ki, amelyben többek között azt hangsúlyozza, hogy a szlovák kormány kitart azon nemzetek oldalán, amelyek a rombolás és az erőszak marxista zsidó ideológiája ellen harcolnak. Dr. Tiso lelkész miniszterelnök kormányproklamációjában hangzott, hogy nemzeti és keresztény Szlovákiát akar felépíteni. A londoni Times prágai tudósítójának jelentése szerint a szlovák kormány antiszemita politikát hirdetett meg és többek között bejelentette, hogy a belpolitikát a prágai központi kormánytól függetlenül akarja irányítani.

A csehszlovákiai zsidók el vannak ha-

tározva arra, hogy minden erejükkel és minden rendelkezésükre álló eszközzel résztveszenek az állam újjáépítésében. A zsidók változatlanul hisznek hazájuk demokratikus küldetésében. Vezető zsidó körök mindenesetre hangsúlyozzák, hogy a szudetavidékről elmenekült zsidók, főleg pedig az ifjúság érdekében sürgős intézkedésekre van szükség.

Pozsony, október 18. A szlovákiai zsidó párt képviselőiben Winternitz pártvezető megjelent dr. Tiso szlovák miniszterelnök előtt és biztosította őt a zsidó lakosság lojalitásáról.

Csehszlovákiából kiutasítják a zsidó menekülteket

Prága, október 18. A Newyork Times tudósítójának jelentése szerint a csehszlovák hatóságok az összes ausztriai és né-

metországi zsidó menekülteket felszólították, hogy október 27-ig hagyják el a köztársaság területét, ellenkező esetben kiutasítják őket. Mária Smolka és Handa Steiner asszony, a zsidó nőszervezetek vezetői Londonba utaztak, hogy illetékes körökkel a menekültek elhelyezése ügyében megbeszéléseket folytassanak. A csehszlovák hatóságok a német megszállás alkalmával mindent elkövettek az iránt, hogy zsidóknak és baloldali szudetanémeteknek a cseh köztársaság területére való menekülését megakadályozzák.

Sir Newille Malcolm, a Népszövetség menekülügyi kormánybiztosa, Sir Harry Twyford londoni főpolgármester kíséretében repülőgépen Prágába utazott, hogy a szudetanémet menekültek számára összegyűjtött külföldi segély elosztásáról intézkedjék. Malcolm ezúttal megvizsgálta a Németországból és Ausztriából menekült zsidók helyzetét is. A csehszlovák kormány még nem választott Malcolmnak Masaryk londoni cseh követhoz intézett kérdésére, a Brünből kiutasított 1200 ausztriai zsidó menekült ügyében.

Az Uralkodó jelenlétében megkezdődtek az őszi hadgyakorlatok

Az új nemzetvédelmi miniszter napiparancsa

Galafi, október 18. Az éjszaka folyamán külön vonattal Galafira érkezett az uralkodó, akit Mihály nagyvajda, Hohenzolern Frigyes herceg és számos előkelőség kísért el útjára. Az uralkodó és kísérete a vonatban töltötték az éjszakát, majd reggel a dunahajózási kikötő elé vontatták a vonatot, ahol Ciuperca tábornok nemzetvédelmi, Teodorescu tábornok légügyi és tengerészeti, Dr. Marinescu tábornok egészségügyi és Mihail Ghelmegeanu közlekedési miniszter fogadták. Utóbbi kapitányi egyenruhát viselt, míg Victor Olădere, az aldomai tartomány királyi helytartója, ezredesi egyenruhában üdvözölte az uralkodót. A király 9 órákor szállt ki kocsijából. Tenescu tábornok, az őszi hadgyakorlatok főparancsnoka, jelentést tett, majd Teodor Anastasiu galafi polgármester rövid beszéd kíséretében kenyérral és sóval fogadta az uralkodót. A katedrálisban istentiszteletet tartottak, majd délelőtt tíz órakor az uralkodó és kísérete elindult a hadgyakorlatok színhelyére.

Megkezdődnek a hadgyakorlatok

Ma reggel hét órakor megkezdődtek a hadgyakorlat első műveletei. A hadgyakorlatokat Moldova délkeleti és Basarabia délnyugati részén folytat. A vörös párt, amely Dél-Basarabiában összpontosul, azt az utasítást kapta, hogy a Pruton átkelve, hatoljon be Dél-Moldovába és akadályozza meg az ellenségnek két párt erőinek összpontosítását. A két párt defenzív állást foglal el a Prutonál, hogy megakadályozza az ellenség nyu-

gat felé való előnyomulását. A parancsnokok 16-ikán kapták meg a hadgyakorlatok témáját és azt azonnal át tanulmányozva, kiadták az utasításokat az alárendelt egységeknek, amelyek megkezdtek a hadműveleteket. A csapatok katonás magatartása, a felszerelés, a hadianyag és az állatok jó állapota feltűnést keltett. A műveletek elrejtésére igen nagy gondot fordítanak. A vörös párt parancsnoka Popescu Dumitru tábornok, a kék párté Ilcus tábornok. A hadgyakorlat főparancsnoka Tenescu tábornok, vezérkari főnöke Popescu David tábornok, a döntőbíráskodási igazgató Gheorghe Mihail tábornok. A hadgyakorlatok során az összes modern fegyvernemet felhasználják. Illetékes körökben rámutatnak arra, hogy a hadgyakorlat vezetői és a seregek parancsnokai valamennyien ötven év körüli fiatal törzstisztek.

Az új nemzetvédelmi miniszter napiparancsa

Bucuresti, október 18. Ciuperca tábornok, nemzetvédelmi miniszter napiparancsot intézett a hadsereghez, amelyben kijelenti, hogy teljes tudatában van az általa vállalt nagy felelősségnek, különösen a jelen nehéz körülmények között. Megingathatatlan azonban a hitem, — mondja a napiparancs, — a román tiszt és katona odaadásában és áldozatkész szellemében, abban, hogy minden erőfeszítést meg fognak tenni ezen feladatom megkönnyítése érdekében. Ciuperca tábornok végül munkát, becsületet és törvényességet kért a katonáktól.

Kétévi és nyolchavi börtönre ítélte a törvényszék Palinszkit, a nemzetközi betörőt

Társa Berl Tabak 8 hónapot kapott. A Miess cég betörőjét távollétében szintén 2 évre és 8 hónapra ítélték

Cluj, október 18. (Az Új Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék Theodorescu tanácsa kedden délelőtt folytatta Palinszki Dávid és Berl Tabak bűnperének tárgyalását, akik — mint arról beszámoltunk — ez év február 25-én a pincén keresztül behatoltak a Miess-bőrgyár kolozsvári lerakójának helyiségébe és az ott talált kasszakulccsal kinyitva a Wertheim-kasszát, elvitték annak 240 ezer lej tartalmát. A tegnapi tárgyaláson a perbeszédet hangzottak el. Időközben dr. Breban ügyész helyét, akit szavazóbíróknak delegáltak, Crucean törvényszéki vezetőügyész foglalta el, akit a Bucurestibe áthelyezett Briescu főügyész helyére neveztek ki. A vezetőügyész a büntetés maximumát kérte, azaz az indokolással, hogy Palinszki veszedelmes nemzetközi gangster, aki külföldön már több ízben büntetve volt. A védők ezzel szemben azt hangsúlyozták, hogy szó sincs nemzetközi betörőről. Palinszki Odesszában született, Kisenevben lakik és Kolozsváron követte el a betörést. A Miess-cégnél lopni akartak és mivel ott találták a kasszakulcsot, elvitték a pénzt.

Palinszki az utolsó szó jogán mérsékelt büntetést kért. Megindult hangon mondogta, hogy apja a világháborúban halt meg, ő pedig Odesszából menekült. Berl Tabak pedig

az utolsó szó jogán is azt hangoztatta, hogy nem vett részt a betörésnél. Palinszki eszközül használta fel, de neki semmiféle nem volt tudomása. A bíróság ezután ítélehozzalra vonult vissza. Közél egy és fél órai tanácskozás után hirdették ítéletet. Eszerint Palinszki Dávidot és Sapsa Luszkít, akit nem sikerült kézrekeríteni, 2 évi és nyolc hónapi börtönre, ötezer lej pénzbüntetésre és három évi politikai jogvesztésre, Berl Tabakot, mint bűnszolgát, büntetésre 8 havi fogságra ítélték. Mindhármuknak beszámítják a 7 hónapi és 9 napi vizsgálati fogságot. Ugyanakkor kötelezik őket, hogy a Miess-cégnél 40 ezer lej kártérítést fizesse. Az ellopott 240 ezer lejből ugyanis 200 ezer lejt megtaláltak náluk, a hiányzó 40 ezret pedig elköltötték. A védőknek Berl Tabak szabadlábrahelyezésére vonatkozó indítványát a bíróság elutasította. Palinszki, aki egész idő alatt álhatalosan hangoztatta, hogy csak ketten követték el a betörést és Sapsa Luszkí nem is létezik, az ítélet kihirdetése után kétségbeesetten mondogta franciául: mais Sapsa Luszkí n'existe pas. Aztán románul folytatta: gyilkosságért nemrég egy évet kapott valaki, énám egyszerű lopásért két évet és nyolc hónapot sóztak.

Meghalt Kautsky Károly

AMSZTERDAM, október 18. Tegnap meghalt Amsterdamban, 84 éves korában Kautsky Károly, az európai szocialista mozgalom legnagyobb teoretikusa, Marx Károly egykori munkatársa, a második internacionale egyik alapítója, több világhírű szociológiai és történelmi mű szerzője.

Kautsky az Anschlusstag Bécsben élt, ahonnan Pozsonyba menekült, majd a holland kormány letelepedési engedélyt adott számára. Azóta Amsterdamban élt. Kautsky egyik legnagyobb elméleti ellenfele volt a bolsevistáknak és élesen bírálta Trockij és Lenin „marxizmusát”, amely szerinte élesen ellentétben állott a tudományos szocializmus megalapítójának felfogásával.

Karl Kautsky származására nézve cseh, illetőleg szlovák volt. Pozsonyban született, de később Németországban telepedett le. Összes műveit német nyelven írta, melyeket csaknem az összes kultúrnyelvekre lefordítottak.

Letartóztatták Fianu ki-sajátítási vezérigazgatót

A 42 millió lejes panama újabb területa

Bucuresti, október 18. Az ugheni ki-sajátítási panamában, amelyből kifolyólag, mint ismeretes, 42 millió lejjel károsodott az állam, ma szenzáció újabb fordulatot következett be. Radu Pascu főügyész bevezető vádirata alapján Doiciu vizsgálatbíró letartóztatási végzést bocsátott ki Ion Fianu, a földművelésügyi minisztérium agrárreform osztályának vezérigazgatója ellen, aki hosszabb ideig földművelésügyi államtitkár is volt. Fianut azonnal letartóztatták és a bünygyi nyilvántartóba vitték, ahol újjilyonatot vettek fel róla.

Kedden délután az ilfovi törvényszék megerősítette a letartóztatási végzést.

Az amerikai kormány a kongresszus összehívása előtt bejelentette a semlegesítési törvény módosítását

Newyork, október 18. (Radór). A New York Herald Tribune tudni véli, hogy amerikai hivatalos körök felfogása szerint a semlegesítési törvény módosítása megtörténhet még a kongresszus összehívása előtt. Lehetséges, hogy a kormány nyilvánosan be fogja jelenteni a törvény revízióját, amelynek érvénye különben jövő év tavaszáig szól.

Newyork, október 18. Nagy érdeklődés mellett folyik Newyorkban a hónapok óta szenzációt keltő nagy kémkedési per folytatása, melynek négy szereplője ellen az a vád, hogy Németország javára kémkedtek. Az ügyész tegnap mondogta el vádbeszédét, hangoztatva, hogy a kémkedést Németországból szervezték és irányították s értesítései szerint a vádlottak közül kettő a német birodalmi hadügyminisztérium magasrangú tisztviselője. Az ellenük emelt vád szerint a négy vádlott a Panama-csatornavidéki amerikai tüzérségi erőkről, az Atlanti-óceáni amerikai tengeri erőkről és két repülőgépanyahajóra vonatkozólag szerzett be és küldött felvilágosításokat megbízóinak. Az ítéletre rövidesen sor kerül.

SPORT

Egyre nyitabb a Nemzeti Bajnokság küzdelme

Csüt., október 18. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme egyre nyitabb. A bajnoki táblázaton nincs biztos hely: a Sportul Studentesc két héttel ezelőtt az élen vezetett, ma már a hetedik. Erőessége az eheti fordulónak a három döntetlen mérkőzés, közöttük a Ripensia—Kínizsi és Rapid—Venus. Eredmények:

Victoria—Sportul Studentesc 3:1 (0:0). Kolozsvár, 2000 néző. Bíró Buss.

Venus—FC Rapid 0:0. Bucuresti, 15 ezer néző. Bíró dr Standu.

AMTE—Juventus 3:1 (2:0). Arad, 3000 néző. Bíró dr Rusu. Az AMTE egyre jobb. néző. Bíró dr Rusu.

Gloria—UDR 1:1 (0:0). Resica, 1500 néző. Bíró Hunlode.

FC Carpati—Tricolor 1:0. Nagybánya, 2000 néző. Bíró Pitter.

Ripensia—Kínizsi 1:1 (0:0). Temesvár, 3000 néző. Bíró Ceureanu.

Nemzeti Bajnokság B)

Nyugati csoport — Észak csoport
Marosvásárhely—Mures—Törökves 5:2 (3:0).

Nagybánya: Sodronyipar—Tricolor 1:0 (1:0).

Szatmár: Olimpia—Victoria 1:0 (0:0). Nagyvárad: Crisana—Monopol 3:2 (2:1).

Déli alkerület

Temesvár: IMAC—NAC 5:1 (2:0). Lugos: Vulturii Unirea 7:1 (3:1).

Nagyszombat: Soimii—CFR 2:1 (2:1). Petrozsény: Jiul—Rovine Grivița 3:0 (2:0).

Craiova: Minerul—Craiovan 5:3 (3:2).

Keleti csoport — Déli csoport

Bucuresti. ACFR—Mocionija 4:0 (2:0). Turcs—DUG 4:3 (2:1).

Constanța. AS Constanța—Unirea Tricolor 1:1 (1:0).

Braia: Franco Romana—Telefon Club 5:0 (3:0).

Picesti: Praхова—Makkabi 5:1 (3:0).

Észak csoport:

Iasi: Teatila—Jahn 5:1 (3:1). Radauti: HLA—Troian 6:0 (4:0).

Cerăuți: Dragoș Vodă—Victoria 1:1 (1:1). Chișinău: DVA—Mihal Viteazul 4:1 (2:0).

KÜLFÖLD

Budapest. Budafok—Hungária 3:0 (1:0). Ferencváros—Elektromos 2:1 (0:0). Újpest—Booskai 6:1 (3:1). Szolnoki MÁV—Szikretaxi 3:2 (1:1). Phöbus—ZSE 1:0 (1:0). Nemzeti—Szeged 4:2 (2:1).

A Caracostea és a Camarasescu teniszkupa is a Bucuresti Tenis Club nyerte

TCR—Haggibbor 3:2, TCR—KAC 5:0

Csüt., október 13. (Az Uj Kelet tud.) A nagy eseményhez méltó szokatlanul népes érdeklődés jegyében játszották le szombaton és vasárnap Kolozsváron a Camarasescu és Caracostea teniszkupa zónadöntőit a Tenis Club Bucuresti és Haggibbor, illetve a Tenis Club Bucuresti és a KAC csapatai. Mindkét kupaküzdelemben, mint azt biztosra várni lehetett, a TCR versenyzői győztek.

A Caracostea-kupáért: TCR—Haggibbor 3:2. Egy győzelmet Schwartz Klári szerzett, aki legyőzte Poulieffné, míg a második győzelmet Poulieffné feladása révén Radóné Erdős Lily szerezte a Haggibbornak. A TCR hölgyeinek a kupát védő NAC-cal kellene a döntőben játszaniok, a NAC feladása miatt azonban a kupát egy évre a TCR védi.

Camarasescu-kupáért: TCR—KAC 5:0. Végig szép játékban győzött a TCR Schmidt és Tamasescu fellátású kettőse. A párosban a KAC nagyon komoly ellenfél volt. A KAC színeit dr Farkas és Benedek képviselték.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Csütörtökig minden este és vasárnap délután hatkor is: Kék róka

Herczeg Ferenc briliáns vígjátéka, a Kék róka, amely a bemutatón hatalmas sikert aratott, csütörtökig minden este és vasárnap délután hat órákor is szerepel a színház műsorán.

Nem leszek hálátlan

— Szilágyi László és Márkus Alfréd zenés vígjátéka —

Nagy ambícióval és szeretettel készíti elő az operatúrát Szilágyi László és Márkus Alfréd legújabb, óriási sikert aratott zenés vígjátékát, amelynek sokatigéző címe: Nem leszek hálátlan.

Vannak darabok, amelyekről elég tudni szerzőjük nevét, s máris meg van alapozva a sikerük. Már pedig Szilágyi László és Márkus Alfréd annyi nagyszerű operett szerzői eddig mindig csak a legjobbat, legszebbet alkották, úgyhogy a Nem leszek hálátlan kétszeresen is számíthat a sikerre.

A nagyszerű vígjátéki szöveget, amely egymagában is megállná a helyét, kitűnően festi alá Márkus Alfréd muzsikája, s a re-

mek szerepek sora és kitűnő komikus helyzetek sokasága tömör egységbe forrva, gyönyörűen tálalvan három óras feledhetetlen szórakozást jelent.

Gróf László az operett rendezője, aki találmányának gazdag tárházát vonultatja fel a Nem leszek hálátlan-ban, Schreiber Alajos mellett, aki a zenekart vezényli, Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor segítkeznek abban, hogy az operett sorozatos előadásokat érjen el. Pénteken este mutatja be színházunk a Nem leszek hálátlan, s szombaton és vasárnap este is a Nem leszek hálátlan szerepel a műsorán.

HBTI MŰSOR:

Szerda fél 9: Kék róka. Csütörtök fél 9: Kék róka.

Péntek fél 9: Nem leszek hálátlan. (Szilágyi László és Márkus Alfréd több mint 100 előadást megért nagyszerű zenés vígjátéka. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Jenei János, Tompa Sándor, Gróf László, Fülöp Sándor, stb., stb. Vezényel: Schreiber Alajos. A teljesen új diszetteket Rajnai Sándor tervezte. Premierbérlet 3. szám.)

Szombat d. u. 4: Liliomfi. (Híjúsági előadás kizárólag az iskolák részére.)
este 9: Nem leszek hálátlan. (Rendes bérlet 3. szám.)

Vasárnap d. u. 3: Bors István. (Hunyady Sándor nagyszerű vígjátékának első előadása.)

d. u. 6: Kék róka.
este 9: Nem leszek hálátlan. (Harmad-szor.)
Hétfő fél 9: Nem leszek hálátlan. (Negyedszor.)

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Szenzációs műsor! I. A zöld dominó. Conan Doyle legújabb filmrevett izgalmas bűnügyi filmje. Karl Ludwig Diehl és Brígitta Horny. II. Három a kislány. Schubert örökéletű csodaszép operettje. III—IV. Híradó és Micky Maus. Jön: Sherlock Holmes és London terror alatt.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Rácenélküli börtön. Az utóbbi évek egyik legjobb filmje, az emberi szeretet és gyengédség filmje, főszerepekben Corine Luchaire, Annie Ducaux, Roger Duchesne.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

A VIII-ik világszoda. Minden idők leghatalmasabb filmalkotása. Deanna Durbin és Stokowski (Carbo férje). „100 férfi és egy kislány”. Zene: Verdi, Liszt, Mozart, Wagner. Számított jegyelvétél délelőtt 11 órától. Telefon 37-05. Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Bűn, a fehér tigris. Izgalmas kalandfilm, rendezte Clyde Elliot a maláj dzsungelben. Főszerepekben: Asmaraj, gyönyörű bensülött lány és előtünk ismeretlen dzsungeli állatok.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premier! A denevér. Strauss örökbecsű operettje káprázatos díszítéssel és nagyszerű szerepeltéssel. Főszereplői: Lida Baarova, Fridl Czepa, Hans Söhner, Hans Moser és Georg Alexander.

A MUNKAS MOZGO MŰSORA:

3, 6 és 9 órákor két sláger: I. A véres országhatár. Izgalmas cow-boy film. Fősz.: John Wayne. II. A sárka lobogó. Kalanddráma. Fősz.: Hans Albers, Olga Tschelowa és Dorothea Wied. III. Journal.

Következő műsor: I. Charlie Chan a tükörben. Fősz.: Warner Oland. II. Az eltorzított. Fősz.: Boris Karloff és Lugosi Béla.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, október 19.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhír-
adó. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek,
sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangve-
seny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hangleme-
zek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádió-
hír-
adó. 19: Alkalmi negyedóra. 19.17: Leme-
zek. 20.10: Előadás. 20.25: Rádiózenekar.
21.30: Alexander Theodorescu hegedűművésze.
22: Hírek. 22.20: Jean Moscopol Fernic rom-
máncokat énekel. 22.45: Vendéglői zene. —
Majd: Hírek külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hangleme-
zek. 11: Hírek. 13.05: Hanglemezek. 13.30:
Hírek. 14.30: Katonazene. 15.35: Hírek. 19:
Cigányzene. 20: Hírek. 20.25: A rádió smol-
lonzenekara. 21.10: „A dolovai nábob leánya”.
Színmű. 23: Hírek. 23.40: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?
Ljubljana. 21: Opera.
Strasbourg. 22.30: Mozart-est.

A POZSONYI ZSIDÓ UCCA

írta: SZABÓ IMRE

(16)

Sulzert egy alkalommal a császárné felszólította, hogy énekeljen a szürkeruhás apácák javára rendezendő koncerten. A kántor lojálisan visszautasított, hogy ilyesmit csak a templomi előljárók engedelmével tehesse meg.

Fontos — így mondotta a kántor az udvarhölgynek — hogy először mit szól ehhez Isten, másodsor pedig, hogy mit szól hozzá Biedermann ur, a templomi szertartások előljárója.

Biedermann ur pedig nem engedte a koncertre a kántort. Mély hódolattal indokolt válaszában megírta a felséges asszonynak, hogy Isten szolgálatában álló énekes nem produkálhatja magát színpadon. Ellenben kántor helyett a jó katolikus ügy támogatására, a hitközség mellékel száz aranytalért. A lojális elintézés eljutott a császár füléig. Ófélése már régebben hallott Sulzerről és mindenképpen élvezni akarta énekét.

Egyik péntek estére bejelentette magát a templomi előljáróknak, akik az elnöki imaállványt feldíszítették bársonnyal, brokáttal és felkísérték az uralkodót a frigszekrény mellé. A császár látható megindulással hallgatta a zsidó kántort, másnap pedig levelet küldött neki. „Amit ön produkál, az véleményem szerint az igazi zsidó nemzeti művészet” — írta Ferenc József. És a kellemes szavak mellé egy nem kevésbé kellemes briliáns gyűrűt mellékelte.

A nagy kántor először énekeseivel közölte az örömhírt.

— No, fiúk — mondotta meghatottan — kíváncsi vagyok, ki fogja elérni közületek, hogy az uralkodó felkeresse.

Hosszu hallgatás után a kicsi Sonnenthal félénken megjegyezte:

— Azt hiszem, egykor hozzám is eljön!

Mindenki kacagott.

Az érzékeny fiú pedig másnap nem jött próbára és beállott színésznek. Ambíciózus ifjú volt és bizony megcsinálta a maga karrierjét. A császár ma is hányosor megy a Burgszínházba, tisztára azért, hogy Sonnenthalat lássa és hallhassa.

Sonnenenthal valamelyik péntek este, amikor visszaemlékezett erre a gyermekkori élményre, elment a seitenstettergassei zsidó templomba, hogy elbeszélgesse Sulzer Salamonnal, aki akkor már nyugdíjban volt, de azért rendszeren eljárt utódja, Josef Singer főkántor énekéhez. Sonnenthal megszoritotta az agg mester kezét és színészi megindultsággal kérdezte, emlékszik-e még reá?

Hogyne — válaszolt Sulzer, aki még most is megbántva érezte magát a színész gyermekkori eljárása miatt. Arra is emlékszem, miért maradtál el. Karriert csináltál, a magad karrierjét. Nem mondom, a felsőbb tizeznek használsz addig, amíg a világon vagy, de mi marad utánad? Az ember — olvashattad — marokba szoritott kézzel jön a világra; annak jele ez, fiam, hogy idővel ki kell nyitni és adni kell embertársainknak. Am nyitott kézzel halunk meg és ez azt jelenti, hogy mindünket odaadtuk a következő generációnak. Én ezen a ponton nyugodt vagyok. Nemcsak énekeltem, hanem komponáltam a zsidó nép javára. „Schiré Cion” nevet adtam a kompozícióknak. De te tétlén már valamit népedért? Tétlén már valamit Cionért?

Senki nem tudja, mit válaszolt a színész-
lovag. Csak annyit tudnak, hogy azóta nem jár templomba.

Fraulein Rosalie védeni akarta a színművészt.

— Papa, nem gondolsz arra, hogy Sonnenthal ur becsületet szerzett a zsidó színpadi tehetségnek? — Garantálom neked, hogy ezt nem fogják a

mi javunkra írni — szölt Kann papa határozottan. Csak az a mienk, amit magunknak termelünk.

Pár szóval, minden fanatizmus és minden körmonfont okoskodás nélkül Kann Dávid ur világsan kimutatta az assziniáció ferdeségét.

Kellemesen eltöltött ebédidő volt, ami valamelyest kárpótolt az elmaradt találkáért. Gondoltam, majd délután a dunai sétány egy kevésbé forgalmas helyén megszólítom Flórárt és számon kérem tőle, miért maradt el?

Erre azonban már nem került sor.

Kann ur — ez volt a találka elmaradása után a második szokatlan dolog — ma nem tartott délutáni pihenőt. Üzleti restanciái vannak, mondta és együtt távoztunk.

Az uccán minden bevezetés nélkül, az ő bonbómiás modorával felém fordulva, kérdezte:

— Mi történjen olyan emberrel, aki mások tollával ékesíti magát?

Megtévesztő mosolya és hangjának kedvessége pillanatig sem keltette fel bennem a gyanút, hogy a kérdést ellenem szegezte. Azt hittem, most folytatja a Sonnenthal ügyet.

— Az olyan ember — mondottam — megérdemli, hogy kikacagják.

— No látja — és hahotázva kivette zsebéből az egyik Makai-strófát.

A szívem közepébe talált; nem tudtam, mit mondjak. De Kann ur nem kéjelgett kinos zavaromban, didaktikus arcot öltött és kioktatott.

— Ha már szerelmes az ember, akkor legyen originális. Saját verset kell írni! Inkább tiz rosszat, mint egy ideget.

Nem válaszoltam. Az étel feljött a garatomba és a következő uccasarkon kinosan elkészöntem. Kann ur bizonyára nem gondolta, hogy ennyire szívesre veszem a leckét, szinte bocsánatkérően utánam kiáltott.

— A viszontlátásra! Nicht für ungut!
(Folytatjuk)

KI

A Je arany arany

Egym

Bucuresti, a nala október belföldi arany hetében 2,165, tettek be 331. Iyél az érfedel millió 835,224 lombán levő törd 450 millió lejre emelkedetése 563 és a befizetéseke 10 kötelezettségygyforgalom)

Az a törvény

A megáll

A Monitor kelt 233. tiki nemzeti sítása, mely életbe. A for kezök: a sz helyegilleték emeltetett f hogy a ker soznak tört alkör kötele tot értéke 5.

A nemzet kálatok és lékos adó teljesítő közi az ár kif Az aviati vonja mind iratokat és kedők, ipar közintézmény amelyek a 1. paragraf Mindazon e

Novembe emán-olasz LA román-o sokat nove idejűleg a vonatkozó rül. Ezzel ter elrende dő olasz v kal szembe be az adót

Diót expo vania” mot kgr. diót v

Közgazda ugatians ber 14-iki amely uj meg. Az u rület, vagy az az állar örzési, vag szükséges játitást ki niszterelnö sével. A k megállapit amelynek

KÖZGAZDASÁG

A Jegybankhoz 2.165 kilogramm szin-aranyat szolgáltatottak be a belföldi aranybányák szeptember utolsó hetében

Egymilliárd 450 millióval 35 és félmilliárd fölé emelkedett a bankjegyjárforgalom

Bucuresti, október 18. A Banca Nationala október 1-i hetikimutatása szerint a belföldi aranybányák szeptember utolsó hetében 2,165.18 kg. szin-aranyat szolgáltatottak be 331,994.534 lej értékben, amelyből az ércfedezet összege 17 milliárd 973 millió 835.224 lejre emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege egy milliárd 450 millióval 35 milliárd 692.760.000 lejre emelkedett. A girószámlákra a kifizetések 563 és félmilliárdal haladtak meg a befizetéseket, vagyis az összes látra szóló kötelezettségek végösszege (bruttó bankjegyjárforgalom) 887 millióval növekedett.

A fedezeti arány 0.3 ezreléssel 38.96 százalékra csökkent. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 17 millió lej értékűvel 143,841.161 lejre emelkedett. A kliringszámlák aktív szaldói 18 millió lej értékűvel 518.533.926 lejre emelkedtek. Az importőrök kliringszaldó letéte 18 és félmilliárd lej értékűvel 553.439.096 lejre csökkent. A szabadforgalmi devizákra szóló kliringszaldók egymillió lej értékűvel 144 millió 844.644 lejre csökkentek. A kereskedelmi váltótárca 606 millióval 11 milliárd 194.518.154 lejre emelkedett.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

Az aviatikai illetékekről szóló módosított törvény szerint a számlákra három ezrelék aviatikai bélyeg ragasztandó

A megállapított bírságok tíz napon belüli befizetése esetén a bírság kétharmad részét elengedik

A Monitorul Oficial 1938 október 13-án kelt 238. számában megjelent az aviatikai nemzeti alapról szóló törvény módosítása, mely a kihirdetés napján lépett életbe. A fontosabb módosítások a következők: a számlák (fakturák) aviatikai bélyegilletéke 2 ezrelékről 3 ezrelékre emeltetett fel. Tisztázott egyúttal, hogy a kereskedők és iparosok magánosokként történő eladások esetében csak akkor kötelesek számlát adni, ha az ügylet értéke 5.000 lejnél nagyobb.

A nemzetvédelemmel kapcsolatos munkálatok és szállítások után három százalékos adó létesített, mely a fizetést teljesítő közintézmény által fog levonani az ár kifizetése alkalmával.

Az aviatikai nemzeti alap taxái alá vonja mindazon kereskedelmi ügyleteket, iratokat és jogügyleteket, melyek kereskedők, iparosok, vagy magánosok — és közintézmények között merülnek fel és amelyek a bélyegtörvény 22. szakaszának 1. paragrafusa szerint illetékmentesek. Mindazon esetekben az aviatikai taxák a

magánosok terhére esnek. A közintézmények kötelesek lesznek a fenti műveletekről bélyegzett aktákat (számlákat, nyugtákat, jegyzékeket, stb. kiállítani, mindazon esetekben, amelyekben a bélyegtörvény a magánosokat és kereskedőket kötelezi ilyen iratok kiadására. Ezen rendelkezés azt jelenti, hogy a közintézményektől — köztük a PTT és CFR is — származó összes átvételi elismervények aviatikai bélyeg alá fognak esni.

Szigorítva lett a kötelező üzleti könyvek beérkezési mutatója, hiánya, vagy nem rendben vezetése, valamint az aviatikai törvény szerinti illetékezés alá eső iratok fel nem mutatása, vagy hiánya miatt járó büntetés, amely 2—20 ezer lej közötti bírságban van megállapítva, visszacsúszás esetén pedig ennek kétszeresében. Kihágások esetén, a büntető határozatokban kirovott bírságok, automatikusan összegülk egyharmadára szállíthatóak le, ha az így leszállított bírság, a kihágási jegyzékben közlésétől számított tíz nap alatt befizetetik.

November végén kezdődnek meg a román-olasz külkereskedelmi tárgyalások. A román-olasz külkereskedelmi tárgyalásokat november 20-án kezdik meg. Egyidejűleg a kétszeres adózás elkerülésére vonatkozó egyezmény is tárgyalás alá kerül. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a Romániában működő olasz vállalatokkal és vállalati fiókokkal szemben az adóhivatalok szüntessék be az adóbehajtási eljárásokat.

Diót exportáltak Egyiptomba. A „Transilvania” motoroshajó az elmúlt héten 65.500 kg. diót vitt Constanțăból Alexandriába.

Közgazdasági érdekből is eszközölhetők ingatlankisajátítások. A hivatalos lap október 14-iki számában közli azt a törvényt, amely új kisajátítási lehetőségeket állapít meg. Az új törvény szerint, ha valamely terület, vagy épület oly helyen fekszik, hogy az az állam gazdasági, pénzügyi, hitelellenőrzési, vagy pénzforgalmi intézetei számára szükséges volna, úgy kisajátítható. A kisajátítást királyi dekrétum rendel el, a miniszterelnök és belügyminiszter ellenjegyzésével. A kisajátított ingatlan ellenértékének megállapított összegét az intézet fizeti, amelynek javára a kisajátítás történik.

Atszervezik a munkaügyi felügyelőseleket. A hivatalos lapban megjelent munkaügyi minisztériumi rendelet szerint a munkaügyi vezérfelügyelőségek és alfelügyelőségek az új közigazgatási rendszernek megfelelő átszervezés alá kerülnek. Eszerint Szamos tartomány székhelyén, Kolozsváron továbbra is működni fog a vezérfelügyelőség Chirila munkaügyi vezérfelügyelő irányítása mellett. A váradi alfelügyelőség, amely J. Mudura felügyelő vezetése alatt működik Bihar, Szilágys és Szatmár megyék munkaügyében illetékes.

Védett erdőknek minősítették az Albamegyei erdőt is. A Monitorul Oficial 238. számában királyi dekrétum jelent meg, amely a Technikai Erdőtanács július 14-iki véleményezésére való hivatkozással nemzetvédelmi célokra védelem alá helyezi az Alba-megyei erdőket. Ugyancsak ilyen védelem alá helyezi az Alba-megyei fásított réteket is, valamint mindama területeket, amelyeknek fásítása, illetve erdősítése nemzetvédelmi szempontból szükséges. A dekrétum közli az összes fennemelt terület pontos leírását is.

Felszámoló pénzügyintézet. A hátszegi Kereskedelmi Hitelintézet Rt. október 22-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen kimondják a bank felszámolását és megválasztják a felszámolókat.

A szőlőexport támogatása. A Legfőbb Gazdasági Tanács rendeletet készített a szőlőexport támogatására, amelynek fontosabb intézkedései a következők: 1. Az exporttal kapcsolatban bevezetik a standardizálást; 2. a szőlőtermeléssel kapcsolatos közvetett adókat a termelő helyen inkasszálják, hogy a kétszeres adóztatás elkerülhető legyen; 3. csökkentik a szőlőkereskedelemmel kapcsolatos bélyegilletékeket. A rendelettervezet rövidesen a minisztertanács elé kerül.

A clujai Kereskedelmi Felügyelőség felhívja a clujai kereskedelmi felügyelőség felhívja a kerületében működő összes kartelltag cégeket, hogy az érvényben lévő kartell egyezményeket, — amennyiben eddig még bejelentve nem voltak, — a legrovidebb időn belül jelentsek be.

Akkor indult az ötezer lejnél kisebb aviatikai illetékek büntetések amnesztálására. Az Élelmiszer-szindikátus vezetősége memorandumot intézett az Aviatikai Alap vezetőségéhez, amelyben kérte, hogy az ötezer lejnél kisebb büntetéseket — a törvény 17. cikke alapján — engedjék el. A memorandum benyújtól az Aviatikai Alap vezetőségétől ígéretet kaptak a memorandum kedvező elintézésére.

Felénkült a gabonaexport. A kikötővárosokból az utóbbi napokban átlagban naponta eze rvaon gabonát exportáltak, amelyeknek túlnyomó része kukorica volt. Az export legtöbb része erősváltó állatokba ment.

Kisenevben november 1-én a cégjegyzékből törlik azokat a kereskedőket, akiknek állampolgárságát nem találták rendben a revízió során. A kisenevi kereskedelmi kamara cégjegyzőhivatala felszólítást intézett az összes zsidó kereskedőkhöz és iparosokhoz, hogy november 1-ig mutassák be a jogerős végzéseiket az állampolgársági ügyük felülvizsgálatáról. Akik a felhívásnak nem tesz eleget, vagy pedig a bíróság a revízió során törölte az állampolgárságát, azok egész november 1-én törlik a cégjegyzékből. Ez utóbbiak cégtükét csak a külföldi állampolgárokra vonatkozó rendelkezések figyelembevételével jegeyztethetik be, azonban igazolniuk kell, hogy az utóbbi öt évben adót fizettek és hogy az utóbbi tíz év alatt egyetlenegy váltójukat sem óvatolták meg.

A növényi olajsindikátus csökkentette az árakat. A növényi olajsindikátus vezetősége a növényi olajok irányárát kilogrammonként 26.70 lejben állapította meg.

Cadum kenőcs a gyermekek bőrbetegsége ellen

Semmi sem oly hatásos a gyermekek bőrének és hajának megbetegedése esetén, mint a Cadum kenőcs. A vörös, csalánkiütéses, pattanásos, hámló, finom és érzékeny gyermek-bőrré nyugodtan kenhető. Azonnal megszünteti a viszketést és sok bőrbetegség okozta szenvedésnek veheti elejét, ha Cadum kenőcsöt használ sebek, bőrhámlás, kiütések, fekély, aranyér, rüh és ótvár ellen.

Zürichi árfolyamok (október 18.): Márka 176.62, holland forint 240.10, dollár 441.25, font 20.94, francia frank 11.72, olasz lira 23.20, csekkorona 15.20, pengő 87.80, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 82.75, belgas 74.625.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	140.—	142.07
font	663.09	673.44
palesztinai font	663.78	674.13
svájci frank	31.67	32.15
francia frank	3.59	3.80
holland forint	76.18	77.28
olasz lira	7.172	
márka	38.—	39.—
pengő	26.50	27.—
csekkorona (hivatalos)	4.70	4.80
csekkorona (negociabil)	4.32	4.35

A gabonaexportból szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamait tartották. A bucuresti magánforgalomban a következő árfolyamok alakultak ki:

Angol font 30%-os szabadkvóta	1238—1270
font, 40%-os klirringkvóta	1.008—1.010
font, 20%-os klirringkvóta	1205—1210
dollár 30%-os szabadkvóta	245—255
francia frank 30%-os szabadkvóta	6.90—7.—
svájci frank 30%-os szabadkvóta	59—60
holland forint 30%-os szabadkvóta	140—145

— Új orvosi könyvek: Frigyesi: Nőgyógyászat fve 1023 lej, Haynal: A szív- és véregek betegségei fve 957 lej, Csépay: Orvosszakértői véleményadás 396 lej, stb., stb. Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétellel. „Orvosképzés” egy évre 500 lej. Kérjen jegyzéket és az „Ingyen Nékam-Atlasz” felteletit.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresők, üdüléshelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közlünk. Jelleg levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Vallásos, orth. házból jó bizonyítványokkal főzéshez segíteni tudó leány kerestetik. Ecetgyár Simleul-Silvaniei.

Eladó finom kivitelű kombinált szekrények, modern dió telehálók, rökamie, modern fotelk. Műasztalos, Str. Fr. David 3.

Brassóban kitűnően bevezetett hotel-penzió családi okok miatt modern butorokkal, új berendezéssel, teljes felszereléssel, jutányosan eladó. 15 szoba, hideg-melegvíz, fürdőszobák. A város központjában. Cim a kiadóban.

B. Liebermann Sári okl. francia tanárnő a francia nyelv oktatását újból megkezdte. Egyéni és csoporttanítás a legújabb módszerrel. Calea Traian 9, I. em.

Alkalmazást nyerhet azonnalra abszolút megbízható, energikus, fémipariskola ajástori szakát végzett fiatalember, vagy megfelelő intelligenciával bíró, matrica-munkában jártas precíz szerszámlakatos. Ajánlatokat kor, képzettség, eddigi működés és igény megjelölésével cásuja postalá 79 Brasov.

Pincemester, aki ltkörgyártáshoz is ért, szerény igényekkel azonnalra állást keres. Kohn Jacob pentru Reichmann Bistrița, Barbu Lautaru 8.

Önállóan, tökéletesen dolgozó fogtechnikus keres fogorvos. „Laboratóriumi felszereléssel rendelkezők előnyben” jelgére a kiadóba.

Férjhez adnám 19 éves hógomat hozományal, egzisztenciával rendelkező és minden ánfornációt kibíró izr. fiatalemberhez. Leveleket „Jónevű család” jelgére a kiadóba kérek. Csak teljes című leveleket veszek figyelembe.

JAHREZETABLA alumíniumból tetese-tős, kisalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Fűszer-csemege üzlet Clujon, jó helyen, modern berendezéssel csaldó okok miatt eladó. Cim a kiadóban.

200—300 ezer lejjei bevezetett kereskedelmi vállalathoz társat keresek. Cim: Hotel Newyork főportánál.

Zsidó családnál vagy magános urhoz hársvezető vagy hasonló állást keres intelligens uriaszony, aki a háztartás minden ágában teljesen jártas. Cim: Rosenberg Armin Apateu, jud. Arad.

Teljes ellátásra felvennék 2 fiut, esetleg leányt komfortos lakásba külön szobával. Piața Carolina 3, etaj. Rosenfeld Izsóné. (Barátok temploma mellett.)

Urleányok, akik rövid idő alatt iparművészetet, virágkészítést, ruha- és szőnyegszöveget akarnak elsajátítani gondos felügyelettel, orth. uri ellátást kaphatnak. Oradea Globus, Str. Cogalniceanu 8.

Clujon a Zsidókörház közelében különbejárta butorozott szobát keresek. Cimeket és árajánlatokat a kiadóhivatalba kérek.

Autorizált könyvelő olcsón vállalja hivatalos könyvelő felteketését és vezetését kis-kereskedők, kisiparosok részére. Cim a kiadóhivatalban.

Központban különbejárta szépen butorozott szoba ellátással, fürdőszobahasználattal, kiadó. Cim a kiadóban.

UJ KELET Legújabb hírek

Válságosra fordult Kemal Atatürk állapota

ISTAMBUL, október 18. Tegnap az egész világsajtót bejárta a megdöbbentő hír, hogy Kemal Atatürk, az új Törökország megeremtője és köztársasági elnöke, súlyosan megbetegedett. Kemal pasa betegségéről már több ízben kerültek hírek a világsajtóba, de minden alkalommal megcáfolták. Ezúttal az államfő betegségének hírére török hivatalos körökben is megerősítik. Kemal Atatürk májbetegségben szenved és betegsége az utolsó napokban nagyon súlyosra fordult. Legutolsó hírek szerint a beteg kissé jobban érzi magát, de állapota az orvosok véleménye szerint továbbra is változatlanul komoly.

Izszambul, október 18. A nagybeteg Kemal Atatürk állapota — újabb jelentés szerint — aggodalomra ad okot. A legutóbb kiadott orvosi bulletin szerint a nagybeteg köztársasági elnök érverése 32 volt. Orvosi véleménye szerint halála bármelyik percében bekövetkezhetik. Kemál Atatürk hat hónapja beteg. Kisázsiai útjára már betegen indult el, úgyhogy állapota ennek az utnak következtében súlyosbodott.

Törökországban már kombinációk merültek fel Kemal Atatürk utódját illetően. Első helyen Bayar Dzselaal miniszterelnököt emlegetik, aki németbarát. Szó van Okjarbedjid londoni török követéről is. Egyesek tudni vélik, hogy Izmed Inomli volt miniszterelnököt is emlegetik Kemal Atatürk utódjával, kérdés azonban, hogy a volt miniszterelnök, magas korára való tekintettel, elfogadja-e a jelölést.

Gyökeres belpolitikai változások készülnek Szovjet-Oroszországban?

London, október 18. A Daily Telegraph értesülése szerint Sztalin megváltoztatja eddigi címét. Új címében, amelyről most folyik a tanácskozás, kifejezésre akarják juttatni, hogy ő az egész szovjetállamhatalom képviselője és irányítója. Jelenleg, mint a kommunista párt főtitkára szerepel, hivatalosan államfő pedig Kallinin, akinek azonban ez a rangja és címe csak névleges. Sztalin címének megváltoztatásával kapcsolatos tervek megvalósításakor a beavatottak szerint a belpolitikai életben is gyökeres változások várhatók.

Külpolitikai sajtócenzúra Franciaországban?

Párizs, október 18. A szocialista párt hivatalos lapja, a Populaire azt írja, hogy a kormány tervebe vette a külpolitikai sajtócenzúra bevezetését. A külügyminisztérium magasrangú főtitkárát ugyanis az utóbbi napokban nagyon igénybe vette a tendenciós külpolitikai hírek megcáfolásának munkája. A lap szerint felszólították a sajtót, hogy tartózkodjék a hamis hírek lánsszórásától, mert ellenkező esetben ellenőrizni fogják a lapok külpolitikai szolgálatait. A baloldali sajtó már eleve tiltakozik a külügyminisztérium terve ellen.

Eltemették Cirill nagyherceget

Köburg, október 18. Ma reggel temették el a köburgi temető mauzóleumában Cirill nagyherceget, a Romanov-dinasztia fejét, aki az orosz cári trón igénylője volt. A temetésen számos, a Romanov-családdal rokon herceg jelent meg.

Mint Párizsból jelentik, Vladimir nagyherceg, aki a Romanov-ház feje és az orosz trónigénylő lett, apja Cirill nagyherceg halála folytán, kiáltványt intézett a fehér-oroszokhoz, amelyet az európai és amerikai rádióállomások továbbítottak. A kiáltvány szerint Vladimir nagyherceg igényli mindazon jogokat, amelyek őt megilletik és vállalja az ezekből adódó kötelezettségeket.

Az olasz intellektuelek elitje manifesztumban tiltakozott a fajtörvények ellen

Katolikus egyházi körök is támogatják az antiszemizmus elleni mozgalmat

Róma, október 18. Főleg párizsi lapjelentések arról számolnak be, hogy az olaszországi zsidóellenes intézkedések az olasz közvéleményben és főleg katolikus egyházi körökben élénk visszatetszést és tiltakozást váltottak ki. Megerősíti ezen hirdadások valódiságát az a római jelentés, mely szerint előkelő olasz értelmiségiek pár nappal ezelőtt manifesztumot adtak ki, amelyben rámutattak a zsidóellenes fajpolitika súlyos következményeire és egyben tiltakozásukat fejezték ki a fasiszta kormány fajpolitikája ellen.

E hallatlanul bátor tettel kapcsolatban a Havas római tudósítója arról számol be, hogy római körökben kiemelik Pende professzor cikkét, aki egyike volt az olasz

értelmiségi manifesztum aláíróinak. Pende professzor a fasiszta kormány faji politikájáról írt cikkében tiltakozik a rezsim szervei által e téren mutatott túlzások és szélsőséges irányzatok ellen. Hangoztatja, hogy azokat nemcsak a tudomány nem ismerheti el, de az olasz politikai hierarchia sem. Pende professzor főleg a sterilizáció ellen tiltakozik, amely ellentétes a vallással. Ez az állásfoglalás kedvező fogadtatásra talált főleg egyházi körökben és az Osservatore Romano is hosszasan foglalkozik vele.

A bátor olasz professzort nemes emberi állásfoglalásáért a fasiszta sajtó természetesen éles támadásokban részesíti.

A jövő hónapban állítják bíróság elé Schuschnigg volt kancellárt

Innitzer bitoros is őrizet alatt áll

London, október 18. (Rador). A Daily Herald jelenti, hogy Schuschnigg volt osztrák kancellárt a jövő hónapban állítják a bécsi törvényszék elé. A lap tudni véli, hogy a vád főtanúja von Froehlichstahl báró lesz, aki Schuschnigg titkára volt és aki a volt kancellárnak köszönheti pályafutását. A Daily Herald hozzáfűzi, hogy a volt kancellári titkár be fogja mutatni Schuschnigg február 19-én írott levelét, amelyben a volt kancellár azt állítja, hogy a berchtesgadeni utját kényszerből tette meg. Ennek alapján Schuschniggot hazaárulással fogják megvádolni.

Egyidejűleg jelentik Berlinből, hogy a külföldön elterjedt hírekkel szemben, melyek

szertint Innitzer bitoros, Bécs hercegecskét letartóztatták volna, német körökben csupán azt erősítik meg, hogy Innitzer palotájában őrizet alatt áll.

Az osztrák katolikus körök Búrcel ausztriai nemzeti szocialista főbiztosnak a katolikusok elleni legutóbbi heves kirohantás óta minden tevékenységet beszüntettek. Az Innitzer-ügygel kapcsolatban a Völkischer Beobachter „Gazdag egyházak — szegény nép” címen cikket közöl. A cikk szemérveti a katolikus egyháznak, hogy gazdagsága ellenére egyáltalán nem sietett a német népi segélyezési akciójában résztvenni. A lap a katolikus vagyonok elkobzását ajánlja a kormánynak.

HASZNALJA KI AZ ALKALMAT!

Ha nem látta nézze meg, ha látta nézze meg még egyszer, mert egyhamar ilyet ugyisem fog látni. DEANNA DURBIN és LEOPOLD STOKOWSKI (Garbo férje)

„100 férfi és egy lány” c. filmben

Ma, szerdán és holnap, csütörtökön utoljára.

Jöni! AZ ERŐDITMÉNY. Izgalmas filmretek a mai Spanyolországból.

Ma ül össze a döntő angol minisztertanács

Londonban cáfolják a zsidó bevándorlás felfüggesztéséről elterjedt híreket. Palesztinában megkezdődött a nagy tisztogatási akció

Roosevelt elnök személyesen interveniál a Palesztina-kérdésben

London, október 18. (Reuter). Chamberlain miniszterelnök tiznapos skóciai tartózkodása után szerdán visszatért a brit fővárosba, hogy előkészítse a mai minisztertanácsot, amelynek programpontja a következők:

1. Önkéntes nemzeti szolgálat, vagy hadkötelezettség? 2. A spanyolországi olasz önkéntesek távozásával kialakult új helyzet. 3. A brit-olasz közeledés lehetőségei. 4. Az abesszin annexió végleges és hivatalos elismerése. 5. A Ciano-Perth megbeszélések anyagának feldolgozása. 6. A csehszlovák-magyar kérdés a müncheni megállapodás szemszögében. 7. A palesztinai helyzet. 8. A kormány átszervezése. 9. Hongkong helyzete, tekintettel a Kanton ellen megindított japán offenzívára.

London, október 18. A Zsidó Távirati Iroda

feltétlenül illetékes helyről azt az autentikus felvilágosítást kapa, hogy a zsidó bevándorlás felfüggesztésének tervéről elterjedt hírek hamisak és nem fedik az angol gyarmatügyi hivatali szándékait.

A Reuter szerint az angol kormány radikális megoldásra készül a palesztinai kérdésben. Hír szerint ma kezdődik meg a nagy tisztogatási akció 25 ezer katona, kétezer rendőr és hater ezer zsidó segédrendőr közreműködésével.

Jeruzsálem, október 18. Ma hajnalról kezdve megszakításokkal, sűrű gépfegyverkattogás hallzott Ó-Jeruzsálem felől. A modern városrészen érthető nyugtalanság uralkodik.

Newyork, október 18. Robert Wagner szenátor hosszas telefonbeszélgetést folytatott

Newyorkból Roosevelt elnökkel a palesztinai kérdésről, majd a beszélgetés után a következő nyilatkozatot adta a sajtónak:

— Roosevelt elnök igen élénk érdeklődést tanúsít a palesztinai helyzet iránt és igen nyugtalanítja az elnököt a helyzet kedvezőtlen kialakulásának eshetősége. Roosevelt elnök rendszeresen tájékoztatja magát azokról a körülményekről, amelyek a palesztinai helyzetet befolyásolják.

Washingtoni jelentés szerint Louis Brandeis főbíró, az amerikai cionisták nevesora, Roosevelt elnök meghívására kihallgatáson jelent meg a Fehér Házban. Az elnök több mint másfélórán át tanácskozott Brandeissel a cionista politika helyzetéről és a menekültügyi kérdésekről.

A newyorki városi tanács egyhangú határozat alapján rezolúciót fogadott el, amelyben arra kéri Roosevelt elnököt, hogy közvetlen lépéseket tegyen a palesztinai zsidó jogok megcsorbitása ellen.

Bagdad, október 18. A bagdadi arab Palesztina-bizottság tiltakozó táviratot küldött Roosevelt elnöknek az amerikai kormány procionista állásfoglalása ellen.

Megsemmisítették a szeptemberi droguista vizsgát

Bucuresti, október 18. Az egészségügyi minisztérium közli, hogy a szeptember 30-án tartott droguista vizsgát megsemmisítették. November 21-re új vizsgát tűztek ki.

Jobboldali jelleggel szervezik át a francia kormányt

Párizs, október 18. A kamara folyosóján komoly formában emlegették a kormány jobboldali jellegű átalakítását, vagy kibővítését. Marchandeu pénzügyminiszter helyett, hír szerint, Reynaud volt pénzügyminiszter foglalná el. Más hírek szerint Daladier tárgyalásokat kezdett a jobboldali pártok vezetőivel. A tárgyalások — állítólag nehézségekbe ütköznek.

Benes elfogadta a csikágói egyetem meghívását

CSIKÁGÓ, október 18. Az egyetem rektora közölte, hogy Benes elfogadta a néhai felajánlott egyetemi előadó katedrát. Benes Csikágóba való érkezésének időpontját még nem állapították meg.

Papana kapitány kényszerleszállást eszközölt Miaminál

Miami, október 18. A Reuter jelenti, hogy Papana kapitány, a híres román pilóta, aki Newyorkból elindult az Óceánon át Bucuresti felé, Miaminál meg kellett, hogy szakítsa útját. Amikor fel akart szállni, hogy Brazília felé vegye útját, a repülőgép kényszerleszállást hajtott végre. Papana kapitány és a kíséretében levő Max Constant amerikai pilóta sértetlenül menekült meg. Az Havas jelenti, hogy Papana kapitány gépe kényszerleszállás közben megsérült. Papana október 15-én indult el Newyorkból és a legjobb feltételek között tette meg útjának első szakaszát Miamil (Florida). Innen Brazília felé akart szállni, majd onnan a déli Atlanti óceánon át Európa felé. Papana kapitány csak egy hét múlva fogja tudni folytatni útját.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

A csehszlo

A csehszlo
zas diplomá
utóbbi 24 ó
nyezők latba
álláspontjuk
kében. Tisso
Turoszanski
metországba
képviselők
küldetésben
selő, a szlov
jelentősebb

Beck I

Cernauti,
Oraker a G
érkezett Be
vonata, amé
helyet Fran
vet is. Mar
ügyminiszte
vonatát, an
ügyminiszte
a vonatban,
Beck kül
négy óralo
varra, ahol
nizster mell
tartó, a len
hatóságok
akinek kísé
mán nagyf
gyelország
miniszter n
Beck kül
mán a Luc
gatáson fo
tor Cadere
tet a leng
a Regele C

Varsó,
iroda közl
lentőséget
ter román
bianzki
útjának.
hogy ez a
kérdések
áll összefü
— írja a
újabb rom
zott, hogy
son Károly
nemcsak
és megva
nak. Ez a
szövetség
bályos di
rendkívül
pának e
az a tém
tert kha
kodója, a
egész vil
következi
ros össze
val.
A lap
pai helyz